

Svalebladet

Kasteløs: Et særnummer af *Svalebladet* om dalitter

Indholdsfortegnelse

Kasteløs: et særnummer af Svalebladet om dalitter

Af Martin R. Nielsen s. 2

Dalitternes situation i Tamil Nadu

Af Mr. S. Martine s. 4

Hjælper IID's mikrokreditter dalitterne i de tsunamiramte områder?

Af Martin R. Nielsen s. 6

Sangamøde i Munzurpatu Cobblers village

Af Martin R. Nielsen s. 9

Fortalevirksomhed for Irulafolket i Tamil Nadu

Af Martin R. Nielsen s. 16

Kvinder og lokalpolitik i Indien – en sprængfarlig cocktail!

Af Louise Nolle s. 12

Arbejdende kvinders rettigheder i Bangladesh: et oplæg til eftertanke

Af Atiar Rahman s. 14

Folkeliv i Satkhira – En billedmontage fra Bangladesh

Af Hans Gullestrup s. 17

SHG konceptets mangler og NGO problemerne i Kodaikanal

Af Martin R. Nielsen s. 18

Pludselig et andet Indien

Af Günther Adolfsen s. 20

Dalit Solidaritetsnetværk i Danmark

Af Rikke Nöhrind s. 24

FN konvention mod kaste-diskrimination efterlyses

Af Rikke Nöhrind s. 26

Phoolan Devi – Hævnens engel En boganmeldelse

Af Lone Eskesen s. 28

Svalebladet udgives af Ulandsforeningen Svalerne

Redaktionen: Martin R. Nielsen, Lone Eskesen, Tenna Jensen, Mette-Marie Jablonsky Lassen, Lis Rasmussen Kazal.

Layout: Jesper Helmer Christensen

Tryk: ReklameTryk

2

Kasteløs:

Et særnummer af Svalebladet om dalitter

Af Martin R. Nielsen. Ulandsforeningen Svalerne, København.
E-mail: nielsenmr@gmail.com

Det er med stor fornøjelse at vi kan præsentere dette særnummer af Svalebladet. Bladet har været længe undervejs og der er indsamlet materiale fra et bredt udsnit af Svalernes medlemmer. Herudover er der også modtaget indlæg fra Dalit solidaritetsnetværket. Svalebladet fokuserer denne gang netop på de forhold dalitter lever under og projekter der er rettet imod at forbedre dalliters disse forhold og den politiske kontekst det foregår i. Herunder vil jeg kort beskrive baggrunden for begrebet dalit og give en introduktion til de forskellige artikler.

Begrebet dalitter udspringer fra det indiske kastesystem der foruden i Indien også forekommer i Bangladesh, Nepal, Pakistan og Sri Lanka. Foruden det indiske kastesystem forekommer der også lignende diskrimination i bl.a. Japan, Senegal, Kenya og Yemen. Hvordan kastesystemet opstod og har formået at fungere så længe og hvor meget skade det har forårsaget er emner der stadig diskuteres. Kaster er den gennemgribende struktur i det indiske samfund og bestemmer det enkelte individs økonomiske og sociale position lige fra fødslen. Forældrenes kaste arves af børnene og personer af forskellig kaste

kan ikke gifte sig. Folk er inddelt i fire grundlæggende kaster. Brahminerne er den øverste kaste. De er præster og lærde, der tolker og underviser i religion og afgøre kastespørgsmål. Den næste kaste er krigerkaste (kashatryias). De besidder i dag ofte høje stillinger indenfor hæren, politiet og erhvervslivet. Vaishya er den tredje kaste der består af håndværkere og handelsfolk. Den fjerde kaste (Sudra) består af daglejere, bønder og tjenere. Hver kaste er yderligere inddelt i tusinder af grupper eller sociale samfund, som ofte men ikke altid er forbundet med erhverv.

Under de fire kaster er de kasteløse, urørlige eller pariaer. De kasteløse, der udgør 25 % af befolkningen i Indien, lever under apartheid-lignende forhold hvor de diskrimineres og forfordes på næsten alle områder. De udfører traditionelt kun de ringeste jobs som gadefejere, toilettrensere og andre erhverv der betragtes som urene. Kun 20 % af de kasteløse ejer jord og deres landsbyer ligger altid klart adskilt fra højkastelandsbyerne i de mest marginale områder. Husene er ofte simple hytter af strå og træ og der er sjældent elektricitet, kloakering eller rent drikkevand.

Fotograf: Hans Gullerup

Offentlige bygninger og sundhedsklinikker ligger kun i højkastelandsbyerne. Nöhrind beskriver (se side 26) hvordan kasteløse nogen steder ligefrem holdes som slaver eller tvangsarbejdere spæret inde bag tremmer om natten. De kasteløse har også svært ved at beskytte sig imod den daglige chikane fordi de sjældent kan regne med politiets beskyttelse. Denne chikane er ifølge Martine (se side 4) i stigende grad rettet imod ødelæggelse af de kasteløses ejendom og volden holdes bevidst på et niveau der ikke tiltrækker mediernes opmærksomhed. Det sker i den forbindelse at kasteløse organiserer sig og giver tilbage med samme mønt, som for eksempel Panterne, der omtales af Martine (se side 4).

I forbindelse med katastrofesituationer, som Tsunamien der ramte Tamil Nadu's kyst tæt på årsskiftet i 2004, er de kasteløse som det frem går af både Martine (se side 4), og Nielsens indlæg (se side 6) også særligt udsatte og overset af regeringen.

Nederst i det sociale hierarki findes yderligere forskellige traditionelle stammer og folkeslag der tidligere levede nomadiske eller seminomadiske livsformer. De betragtes, som det fremgår af Nielsens artikel (se side 10), ofte som dyr og bliver i særlig grad diskrimineret af det omkringliggende samfund og overset af regeringen.

En anden særligt udsat gruppe af kasteløse er, som det fremgår af Nolles indlæg (se side 12), kvinderne. Ud over arrangerede ægteskaber, medgiftchikane, hustruvold etc. er kvinder traditionelt blevet nægtet adgang til beslutningsprocesser, ejendomsret og uddannelse. Yderligere er fattige kvinder i Bangladesh ifølge Rahmans indlæg (se side 14) ikke anerkendt som arbejdere ifølge arbejdsmarkedsloven. Dermed er

størstedelen af de kvindelige arbejdere berøvet deres lovmæssige rettigheder. I Phoolan Devis tilfælde, der fremhæves af Eskesen (se side 28), drev en lang række af sådanne overgreb og uretfærdigheder denne kvinde til at danne en røverbande.

Kastesystemet er i dag svækket, og den indiske forfatning indeholder krav om dets afskaffelse. I et forsøg på at forbedre de kasteløse og kvinders position, reserverer regeringen i dag, som Nolle beskriver (se side 12), et betragteligt antal pladser til dem i den offentlige sektor, på universiteterne og i parlamentet. Ligeledes er der for dalitter mulighed for at søge en række regeringsfinansierede udviklingsprojekter. Indiske Ngo'er påpeger imidlertid, at denne positive særbehandling reelt har meget ringe effekt dels fordi dalitterne i stort omfang har utilstrækkeligt uddannelsesniveau til at udfylde de nævnte stillinger som det beskrives i Nolles indlæg (se side 12) og dels fordi muligheden for at gøre brug af regeringens udviklingsprogrammer er stærkt begrænset pga. manglende information, korrupsion og stor modstand fra embedsmænd, som det eksemplificeres i Nielsens bidrag om Irulafolket (se side 10). Derudover påpeges det f.eks. i Nielsens artikel om situationen i Kodaikanal (se side 18) at den positive særbehandling af dalitter er med til at opretholde kastesystemet snarere end at arbejde for dets afskaffelse og kan ses som et forsøg på at pacificere en voksende politisk bevidsthed. Samtidig har de positive særbehandlingskvoter skabt stor utilfredshed og yderligere fjendtlighed fra de højere kaster der ellers ville have været sikret disse jobs.

Størstedelen af de mere end 170 millioner kasteløse lever stadig på samfundets bund og har kun meget ringe mulighed for

at forbedre deres situation. Græsrodsorganisationer arbejder imidlertid med at organisere og gøre dem bevidste om deres rettigheder. Sådanne politisk bevidste kasteløse, kalder sig ofte for **dalitter** (de undertrykte) og efterhånden er det blevet en betegnelse der anvendes om de kasteløse generelt. Organisationerne er oftest opstået lokalt, har lokale ledere og medarbejdere og arbejder for at tilgodese rettigheder og behov for dalitterne. Det er først og fremmest den type græsrodsarbejde Svalerne støtter i den indiske delstat Tamil Nadu og i Bangladesh.

Samtidig med organiseringen af dalitterne er der ifølge Adolfsens beskrivelse af det indiske parlamentsvalg i 2004 (se side 20) tegn på at dalitter kommer til orde og at partierne herved bestræbte sig på at konkurrere på jordnære, konkrete spørgsmål som elektricitet, veje, vand, sundhed og mad med løfter om at forbedre de mange fattige vælgeres daglige levevilkår. Men også internationalt er der stigende opmærksomhed på kaste-problematikken. FN's menneskerettighedskommission vedtog i 2004, som det beskrives af Nöhrind (se side 24), skridt til at kortlægge kastediskriminationen og identificere de bedste måder at tackle dette omfattende problem på. Indtil videre er disse bestræbelser imidlertid overvejende blevet mødt med ligegyldighed eller modstand fra de involverede regeringer. Til gengæld har bestræbelserne ført til øget organisering og internationalt samarbejde imellem civilsamfundsorganisationer som det beskrives af Nöhrind (se side 26).

Der er dermed håb om at dalitternes forhold forbedres. Vi håber yderligere at dette særnummer og de mange forskellige aspekter af udviklingsarbejde, der fremhæves i de forskellige bidrag vil motivere læserne til at søge yderligere oplysninger, bidrage til diskussionen og til at arbejde aktivt for at forbedre dalitternes leveforhold. Svalerne opfordrer alle og herunder politikere, medier, uddannelses- og forskningsinstitutioner til at beskæftige sig med kastediskriminationen mod dalitter. Mere end 270 millioner mennesker behandles dagligt som urene, mindreværdige og udsættes for overgreb af groveste karakter. Det er derfor strengt nødvendigt med en øjeblikkelig FN konvention mod kastediskrimination og Danmark bør bidrage gennem en aktiv, mobiliserende og alliance skabende indsats for maksimal politisk handlekraft.

God læselyst.

To friske drenge, der tager sig en dukkert i Den bengalske Bugt

Fotograf: Hans Gullerup

3

Dalitternes situation i Tamil Nadu

Af Mr. S. Martine, Menneskerettighedsadvokat, VCDS. Tamil Nadu, Indien. Baseret på Jim Walsh's artikel "Tamil Nadu brænder... - Ulmende kastehad flammer op igen...", maj 1998.

Oversat af Lone Eskesen, Ulandsforeningen Svalerne, København. E-mail: svalerne@svalerne.dk

De kasteløse i Indien har haft mange navne såsom pariaer, urørlige eller usynlige. Da de sandsynligvis stammer fra subkontinentets dravidiske folk og stammer, har de i årtusinder lidt af en form for kollektivt slaveri og socioøkonomisk apartheid. Mohandas K. Gandhi, det fri Indiens far, forsøgte at rehabilitere, hvad han kaldte the harijans – Guds børn. Men dette var inden for hinduhierarkiets rammer og nåede ikke ind til diskriminationens kerne. Problemet med de kasteløse, der udgør en femtedel af befolkningen, har været et upåagtet emne på den demokratiske dagsorden i de 50 år, Indien har været uafhængigt.

I det sidste tiår har der været en voksende brug af begrebet dalit i stedet for det tidligere untouchables (urørlige). Med grundbetydningen "vi, de undertrykte", synes dette at være den betegnelse, denne gruppe synes er mest passende. For selv om intentionen er den bedste, havde Ghandis

udtryk den slangagtige bibetydning "ukendt far" og som sådan med en nedladende undertone.

Det er ikke længere muligt for den enkelte jordejer offentligt at slå en dalitarbejder og slippe af sted med det, men for bare ti år siden kunne det lade sig gøre. Selv om det stadig er almindeligt, er individuel diskrimination ved at forsvinde. I stedet følger højkasterne den strategi at ødelægge dalitters ejendom. En konsekvens af det faktum, at dalitterne er ved at oparbejde deres egen økonomi.

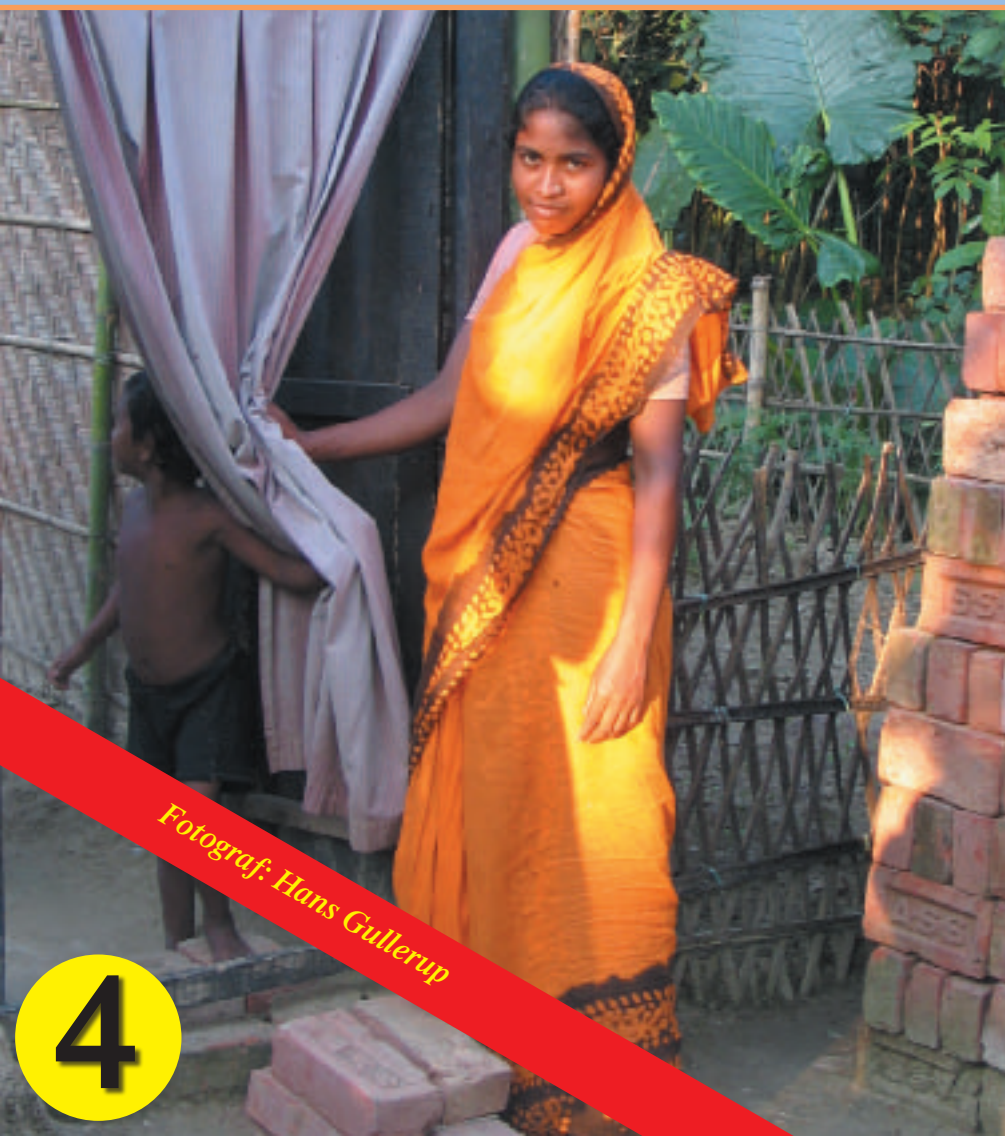
Dalit-panterne, der først dukkede op i Bombay i 60'erne, har oplevet en ny aktivitetsbølge i Tamil Nadu. Da de er en temperamentsfuld, ungdommelig bevægelse, er panterne specielt aktive, når det drejer sig om at forsvare dalitterne under sloganet "hvis I slår os, slår vi jer", en klar advarsel til dem, der kunne tænke

sig at skade dalitterne. Mange pantere ser beskyttelsen af dalit piger og kvinder som deres særlige opgave. I alt for lang tid har mange højkaster anset de kasteløse kvinder for at være et taknemmeligt bytte, når det gælder overfald eller voldtægt. Når dette sker i dag, synes reglen at være, at panterne reagerer på seksuel overlast på en meget direkte og konkret måde. Det er ofte meget vanskeligt at få det lokale politi og embedsmænd til at reagere, da de ofte er enten del af eller afhængige af den eller de kaster, der er dominerende i lokalområdet.

BJP (Indian People's Party) er det parti, der vil genindføre hinduregime. Det er et parti, der bruger symbolikken, der tilhører Indiens dominerende religion, til at arbejde for sin vision om en hindusuperstat forsynet med atomvåben. Den organisatoriske kerne i bevægelsen er dens "væbnede styrke", RSS. Dette er en uniformeret, paramilitær organisation med sådanne tvivlsomme fortjenester som mordet på Mahatma Gandhi i 1948. RSS hovedfjender er muslimer, dalitter, kvindebevægelser, kommunister og regionale separatister.

Hindubevægelsens fremgang afspejler også de demokratiske, sekulære kræfters sammenbrud og forvirring. Begrebet sekulær er i Indien til fornyet debat. I sin snævre betydning er det en stat baseret på universelle, ikke-religiøse principper. I realpolitik har det betydet beskyttelse af minoriteter, hvoraf den største minoritet er de ca. 120 millioner muslimer, som har alt at frygte fra hindubevægelsen (hindutvaen). Men de andre minoriteter, ikke mindst dalitterne, er blevet beskyttet af Kongressen, hvis strategi går ud på at opbygge en koalition af minoriteterne som valgbase.

Loven om vold mod kasteløse og stamme-folk "Scheduled Caste/Scheduled Tribes Atrocities Act" er et eksempel af mange på progressiv lovgivning, der er på trapperne. "Scheduled" betyder i indisk terminologi "på listen", opstået i forbindelse med den britiske folketælling i begyndelsen af århundredet som en forløber til, blandt andet, særskilte bestemmelser til særlige befolkningsgrupper. Ifølge loven har ofre for overgreb ret til erstatning fra regeringen, selvom sagen ikke har været for retten eller har været genstand for en

Fotograf: Hans Gullerup

efterforskning. Men ligesom så mange andre rettigheder, sikret ifølge loven, er erstatning blevet saboteret på grund af, at lokale embedsmænd har smølet med at underskrive papirerne. Men denne gang er det måske ikke et spørgsmål om simpel bestikkelse, som blokerer for implementeringen af loven.

Undertrykkelse, hvad enten det drejer sig om race, kaste, køn, klasse osv., trives bedst i stilhed. Dem, der praktiserer kasteundertrykkelse, ønsker mindst af alt offentlighed. Derfor må tavshed opretholdes. Dem, der praktiserer undertrykkelse, ønsker ikke den slags offentlighed, der var i forbindelse med Kilavimeni massakren i Tamil Nadu i 1968, da 43 kasteløse mænd, kvinder og børn blev brændt levende i deres hytter midt i en lønkamp. En sådan ekstrem grusomhed gav national og international genlyd i den akademiske litteratur, som tavshedskulturen ikke ønsker. Derfor er undertrykkernes nye strategi at holde voldsniveauet lige under, hvad der har

nyhedens interesse. Dette betyder også, at man undgår de dokumenter, der automatisk bliver rapporteret til myndighederne indeholdende afskedigelser af politifolk, voldsomme dødsfald og erstatninger.

Hvad man frygter, er at dalitterne kan organisere og mobilisere sig i tilstrækkelig grad til at kunne påvirke statens politik seriøst, hvad der er tilfældet i Indiens mest folkerige stat, Uttar Pradesh. Blandt borgerrettighedsforkæmpere frygter man også, at utålmodige pantere kunne betragte væbnet kamp som et middel til at komme i medierne. Dette har fungeret for de tamilske tigere, oprørerne på Sri Lanka, der har base og netværk i Tamil Nadu. Det er således noget af et kapløb med tiden at skabe national og international opmærksomhed på dalitternes tilstand, før volden begynder.

Kastekonflikternes forløb vil afhænge af, om borgerrettighedsgrupperne, såsom The Tamilnad's People's Watch, vil være i stand

til at bryde tavshedskulturen, der omgiver undertrykkelsen. Hvis denne tavshed ikke brydes med ord, er der en risiko for, at den brydes med kugler. Og den indiske stats enorme potentiale, når det gælder repressalier, vil gå ud over dem, der allerede lider mest.

Diskriminationen af dalitterne kan også observeres i krisetider. Regeringens nødhjælpsarbejde, såvel som de fleste NGO'ers, nåede ikke de fleste befolkningsgrupper efter tsunamikatastrofen den 26. december. Der blev ydet hjælp til fiskerne fra landsbyerne. Dalitterne, som også havde mistet deres levebrød, blev i det store og hele overset.

Dalitternes situation er i nogen grad forbedret takket være VCDS og andre dalit NGO'ers arbejde. Det vigtigste er at aktivere dalitterne selv og styrke deres tiltro til egen kapacitet.

Det er de laveste kaster samt dalitter, der tager sig af skrald og oprydning – det er der ingen andre, der rører ved.

Fotograf: Hans Gullerup

5

Hjælper IID's mikrokreditter dalitterne i de tsunamiramte områder?

Af Martin R. Nielsen. Ulandsforeningen Svalerne, København. E-mail: nielsenmr@gmail.com.

Svalernes partner, IID, hævder at mikrokreditter har bidraget til en mere værdig og bæredygtig opbygning af dalitkvinders levestandard efter tsunamien. Kontaktrejseevalueringen kaster lys over denne påstand og vurderer om mikrokreditter er egnede i forbindelse med naturkatastrofer.

For grusomme til at have været vist i medierne - det var billederne som John Britto viste os fra oprydningsarbejdet efter Tsunamien, der ramte Tamil Nadu's kyst den 26. december 2004. Imens vi andre sad bænket til den store julefrokost, var arbejdet med at grave lig ud af ruinerne af de ramte kystsamfund så småt ved at gå i gang. Videoptagelserne viste med al tydelighed katastrofens omfang i nærbilleder af radbrækkede, ødelagte og rådne kroppe af børn, kvinder og mænd der blev løftet ud af muddret med store bambusstænger som løftestang og herefter transporteret til massegrave eller afbrænding. John Britto, direktør for

Indian Institute of Development (IID), hævder at være manden, der organiserede redningsarbejdets første fase.

Lejligheden til at forholde sig til katastrofen er Svalernes årlige kontaktrejse med henblik på at vurdere de støttede projekters fremskridt. Selvom Svalerne ikke støttede arbejdet i forbindelse med tsunamien kommer samtalen alligevel ind på emnet og i den forbindelse siger Britto, at et hvilket som helst bidrag fra Svalerne ville have vist omsorg og tilstedeværelse og været påskønnet. Udover at være leder af IID er Britto også præsident for KAVERI der er et netværk af 120 NGO'er i Tanjavur

distrikt. Det var dette netværk der lagde de første kræfter ind i form af at organisere det frivillige arbejde. I alt omkom der 10.000 mennesker i Tamil Nadu. Især 5 landsbyer i Nagappattinam distriktet blev hårdt ramt med 6065 døde og 12.500 huse ødelagt.

Britto viser os stranden i Akkaraipettai og Keechankuppam, hvor de første 500 meter tæt bebyggelse ned imod havet er forvandlet til et tykt lag af murbrokker og ødelagt byggemateriale. Sheena, der nu er ansat som koordinator i en af lejrene for tsunamis ofre, fortæller imens om hvordan hun måtte løfte sin etårige søn op over hovedet da vandet steg til inde i deres hus. Her, et år efter tragedien tør hun stadig ikke gå ud i vandet. I IID's tre lejre bor der stadig 1200 familier. Et år efter katastrofen har de ansvarlige myndigheder stadig ikke gjort en oprigtig indsats for at reetablere permanente boliger for disse dalitfamilier, der ikke var omfattet af regeringens generelle genhusningsindsats. De lever derfor under kummerlige forhold, udsat for mæslingeepidemier og diarre.

Efter det første redningsarbejde påbegyndte genetableringsarbejdet med assistance fra de store internationale donorer der flokkedes til området. Oxfam distribuerede således medicin igennem KAVERI, andre organisationer uddelte redskaber, mad osv. *"Faktisk blev der i den grad pumpet penge ind i området, uden omtanke og koordinering, at en del af fiskerne har fået to eller endog flere fiskerbåde til at erstatte den de mistede ved tsunamien"*, siger J. Kennedy der har lavet socioøkonomiske undersøgelser af nødhjælpsarbejdets effekt. *"Til gengæld blev det faktum, og konsekvensen af at tsunamien pressede havvand op i floder og kanaler fuldstændigt overset"*, forklarer Samuel Selvam fra SEAS, en tidligere Svalpartner. Dette resulterede i oversvømmelse af landbrugsjord, forårsagede saltning og ødelagde levestandarden for tusinder af mennesker - fortrinsvist dalitter.

Af de mere end 560 Ngo'er og nødhjælpsorganisationer der var til stede i den første tid efter katastrofen er der kun 160, der stadig er aktive i den efterfølgende reetablering og udviklingsfase, illustrerer

Dalitfisker bøder garn.

Nov. 2005

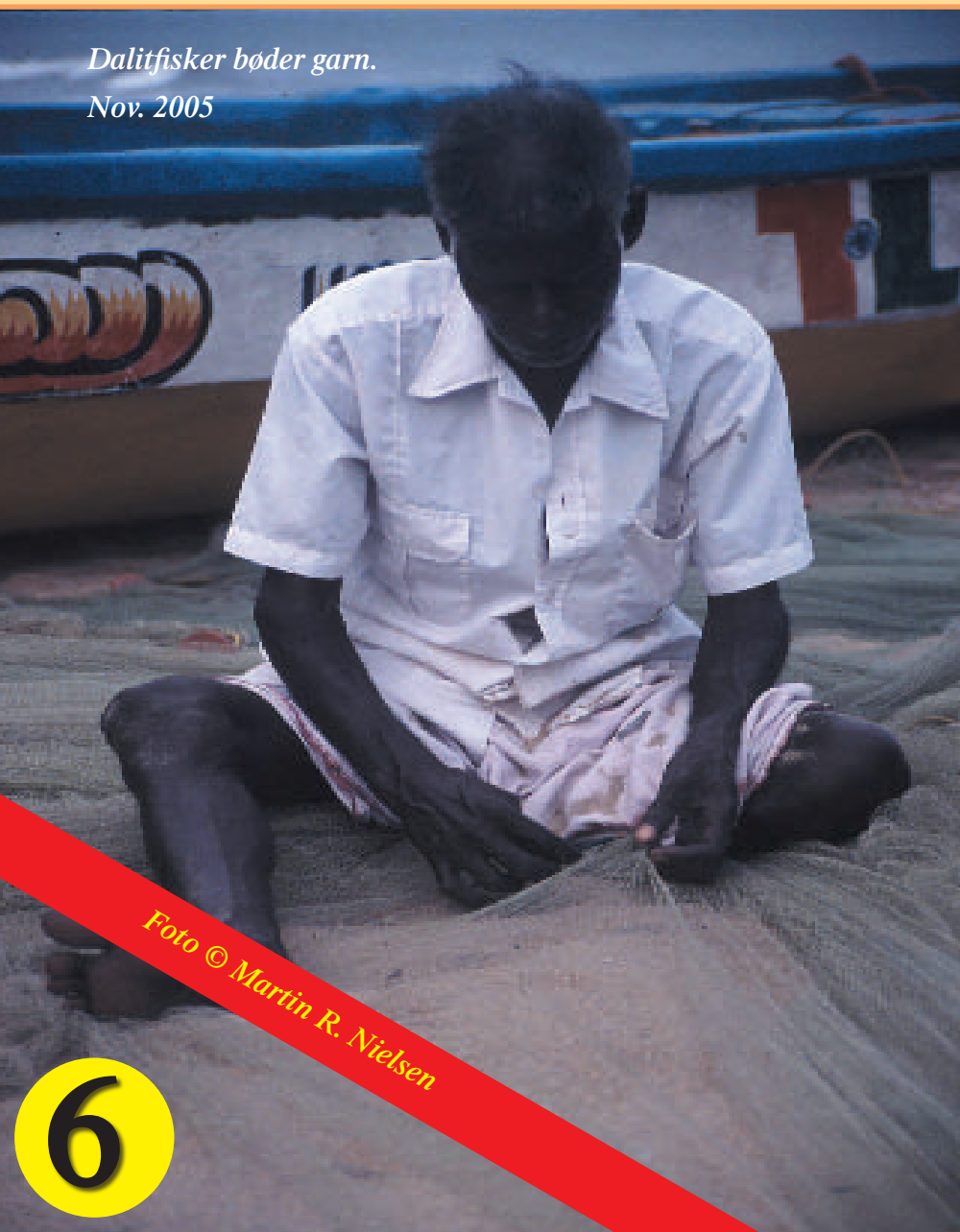

Foto © Martin R. Nielsen

6

I sammendrag kunne man således godt frygte at AWM&B kun indeholder udviklingsaspekter og er en kvindebevægelse på papiret. Det tyder på at det i stedet er på vej til at blive en bank og endnu en forretning for Britto. Yderligere vil en del af de låntagende kvinder pga. dårlig rådgivning og supervision ende i en situation, der er værre end før fordi de nu også skal tilbagebetale gæld med renter over lang tid.

Når vi vender tilbage til de tsunamiramte områder og IID's engagement her, så har kritikere stillet spørgsmål til, hvor stor en andel af de IID administrerede donormidler, der når målgruppen og rettet opmærksomhed på IID's nye projektbil og kontor. Yderligere er KAVERI netværket brudt sammen efter medlems Ngo'er beskyldte Britto for at favorisere IID og monopolisere projekter og midler. Disse spørgsmål har ifølge J. Kennedy tilsyneladende været rejst ved en domstol. Endelig nævnes det at så længe de modtager store summer fra donorer til at huse dalitter i deres lejre så har IID meget begrænset incitament til at prøve at tvinge regeringen til at leve op til deres ansvar. Ligeledes vil regeringen vedblive at undslå sig sit ansvar så længe Ngo'erne leverer denne service gratis.

Der er således aspekter ved IID's arbejde i forbindelse med AWM&B, der er kritisable. Evalueringen rejser også tvivl om, hvorvidt en model for mikrokreditter, der er udviklet til langsigtet udviklingsarbejde, kan anvendes i forbindelse med reetablering og udvikling efter katastrofer.

Først og fremmest er der åbenlyse ricici ved at opfordre fattige og katastroferamte dalitter til at tage lån og investere i usikre indkomstgenererende aktiviteter. På grund af manglende viden om forretningsdrift og markedsføring samt utilstrækkelig supervision, er der en betydelig risiko, for at kvinderne ender med at skylde penge i stedet for at forbedre deres levestandard.

Evalueringen viser også at IID's model ikke nødvendigvis fører til mere empowered kvinder, der er bevidste om deres rettigheder og muligheder og derigennem har mere værdighed som der fremhæves. Snarere er det nødvendigt med en langt højere grad af ejerskab og medbestemmelse for dalitterne i målgruppen for at opnå den bæredygtighed som dette ifølge IID skulle sikre. Endelig viser dette eksempel at der er en høj risiko for at donor fokus på individuelle og meget topstyrrede NGO'er, frem for netværk af NGO'er, kan føre til store uoverensstemmelser og opsplitning af etableret NGO samarbejde.

Yderligere er det et åbent spørgsmål om det grundlæggende er hensigtsmæssigt at mindre NGO'er overdrages langsigtede serviceydelser i forbindelse med katastrofer som regeringen burde, og i Indiens tilfælde har kapacitet til at varetage. I stedet burde NGO'ernes fremmeste opgave være at varetage dalitternes interesser ved at lobby for at regeringen inkludere dem i deres genopbygningsbestræbelser.

Fodnoter

- ¹ <http://www.tamilnaduwomen.org/>
- ² Anthony Stephen, CAPART, Ministry of Rural Development, Government of India.

Mangrove

– den der kølner vrede bølger

IID har, ligesom UNICEF, Plan International og andre, udført et vigtigt arbejde ved at hjælpe de mange børn i området over de traumer katastrofen har påført dem. Mere end 3000 børn i 40 landsbyer har deltaget i IID's kulturarrangementer. Derudover har IID også forestået en undersøgelse af hvilke faktorer, der var afgørende for, om folk overlevede tsunamien. Undersøgelsen pegede på sandbjerge og intakte mangroveskove som en afgørende faktor. Dette er i god overensstemmelse med et dansk studie¹ der påviste at ødelæggelserne, var koncentreret i områder, hvor kystens mangroveskove var blevet fældet. Det tamilske ord for mangrove, der frit oversat betyder "den der kølner vrede bølger", er således en dækkende beskrivelse. Imidlertid forsvinder denne vigtige og biodiversitetsrige mangroveskov med stor hast i Tamil Nadu, såvel som globalt. Årsagen er forbundet med landindvinding og omlægning til akvakultur, især rejefarme.

Fiskerne i det nærliggende Muthupettan, der omfatter 333 km² mangroveskov, er imidlertid godt klar over værdien af denne ressource. Ud over at kunne beskytte dem imod en tsunamie, er mangroven vigtig for fiskeynglens opvækst, og danner herved grundlag for mere end 10.000 menneskers levebrød i området. De er derfor klar til at forsvare mangroven imod enhver, der vil ødelægge den. Udover at være af stor lokal betydning, er Muthupettan mangroven af international betydning for trækfugle og omfattet af Ramsar konventionen. Området er dermed en klar kandidat til at indføre lokalt baseret forvaltning og monitorering af områdets biodiversitet og habitatkvalitet. Kun ved at bibeholde et naturligt dække af mangroveskov langs kysten kan vi mindske effekten af en tsunamie og undgå en gentagelse af de grusomme scener, Britto viste os.

Danskere på besøg i en landsby. Typisk byggeri ude i landsbyerne.

Sangammøde i Munzurpatu Cobblers village

Af Martin R. Nielsen og Birthe Egeskov

På svalernes kontaktrejse til Tamil Nadu i 2006 besøgte Martin og Birthe Svalernes partnerorganisation Dalit Women Development Solidarity (DWDS). DWDS arbejder med at samle kasteløse og lavkaste kvinder i grupper (sangamer), hvor de kan styrkes af fællesskabet og derved stå stærkere overfor højkasterne. Ved et sangammøde deltager også et par feltarbejdere, som styrer kvinderne i en mere bevidst og handlekraftig retning. Det følgende er en beretning om et sådant sangammøde.

I forbindelse med besøget havde DWDS leder Mrs. Elizabeth efter ønske fra Svalerne arrangeret, at de kontaktrejsende kunne overvære sangammødet i Munzurpatu Cobblers village som observatører. Mødet blev holdt af to af DWDS' feltarbejdere, men tilstede var foruden de kontaktrejsende og tolken Ursula, også Mrs. Elizabeth og fire andre fra DWDS' stab.

DWDS har arbejdet tre år i denne landsby, men sangamen er først blevet etableret sidste år. Sangamen mødes to gange om måneden, hvoraf et møde bruges til at diskutere relevante problemer og det andet møde til at administrere opsparing og lån. Det tager tid at motivere landsbykvinderne og opnå tillid.

Kvinderne samledes siddende på måtter og direkte på jorden i en halvcirkel foran et hus. Feltarbejderne sad som centrum for opmærksomheden med ryggen mod husmuren. Den ene feltarbejder fungerede som ordstyrer og den anden tog referat. Der var 26 kvinder tilstede ved mødets begyndelse. Derudover var der et antal mænd, der kiggede på i periferien. Kvinderne startede med at diskutere deres deltagelse i en endagskonference ved navn »Landrights for Dalit Women« i Chennai to dage tidligere. Konferencen har gjort dem opmærksomme på, at adgang til jord er deres ret, og at de har krav på land som højkastefolkene har taget. Et sangammedlem fortalte, at de også har ret til et fællesareal. Regeringen har i den forbindelse givet dem et stykke jord med frugttræer på. Men højkastefolkene har indtil videre forbudt dem adgang til området og fældet nogle af træerne uden at

få tilladelse fra dem. Resten af kvinderne var ikke klar over, at denne jord er deres. Mrs. Elizabeth opfordrede dem til at protestere.

Det gennemgående problem er ifølge kvinderne at panchayatlederen (lokalrådslederen) er højkaste. De havde søgt og fået godkendt en vandpost i deres bydel. Panchayatlederen besluttede imidlertid, at den skulle placeres midt på deres eneste offentlige plads. Da de gjorde indsigelse overfor dette, valgte han i stedet at placere den i højkastedelen af byen. De har sendt en klage over dette til Collectoren, der er den øverste i distrikts administrationen. De diskuterede også et tilfælde, hvor en mand havde lånt penge af en højkastemand. Han var imidlertid ikke i stand til at betale tilbage. Derfor overfaldt højkastemanden ham, og da han forsvarede sig kom der fire højkastefolk for at tæve ham og andre i byen med køller. De forsøgte at anmelde sagen til politiet, men politiet ville ikke tage sagen.

Et andet problem er at højkastefolkene har bygget en mur, der adskiller daliternes bydel fra resten af byen. Muren er bygget delvist inde på nogle af daliternes grunde. Andre emner, der diskuteredes, omfatter at panchayatlederen havde anbefalet, at der bygges en skole på en grund, som ellers

var udpeget til bygning af huse til dalitter i forbindelse med regeringens programmer. De har afsendt et antal ansøgninger til Collectoren i forbindelse med disse sager.

En kvinde fortæller feltarbejderne, at da der for nyligt var et dødsfald i landsbyen, forbød højkastefolkene dem at bære den døde igennem deres by på vejen til begravelsespladsen og at sprede blomster som traditionen foreskriver. Alle klapper, da en af kvinderne siger, at det skal de ikke finde sig i. Tolken Ursula, der selv er leder af et netværk af kvindeledede NGO'er, holder i den forbindelse et længere indlæg om, at de ikke bare skal snakke om det, men tage ved lære af Dr. Ambedkar. (1891-1956, leder af Dalitbevægelsen).

I forlængelse heraf vedtager kvinderne en handlingsplan. Denne består i, at de igennem »right to information act« får bekræftet deres landrettigheder. Derudover vil de næste gang noget lignende sker kontakte DWDS øjeblikkeligt. Yderligere vil de næste gang nogen dør bære liget igennem højkastelandsbyen uanset højkastefolkenes modvilje. Og de vil i den forbindelse samarbejde langt mere med mændene. Endelig beslutter de at henvende sig til Collectoren og høre om fremskridtet med deres tidligere ansøgninger.

Landsbykvinder holder sangammøde

Fotograf: © Birthe Egeskov

Fortalervirksomhed for Irulafolket i Tamil Nadu

Af Martin R. Nielsen. Ulandsforeningen Svalerne, København. Email: nielsenmr@gmail.com.

Irulafolket i Tamil Nadu kæmper for at blive registreret som kasteløse for at få adgang til regeringsprogrammerne for dalitter. Kontaktrejsen 2006 giver et indblik i procedureerne Indiens offentlige administration og den hindring denne udgør for illiterate folk.

Svalernes partnerorganisation RPWO i Tiruvanmalai arbejder for at forbedre Irulafolkets forhold. Traditionen fortæller at Irulaerne oprindeligt boede i Rajestan men blev transporteret til det sydlige Indien som slaver under Ariernes spredning. Siden har de været migratoriske i deres søgen efter arbejde indtil de for 20-30 år siden bosatte sig nær skovene. Selv idag finder de her en stor del af deres livsgrundlag i form af forskellige rødder og harer der fanges i fælder. Derudover arbejder de som skovhuggere og kulier i landbruget. De dyrker sjældent selv landbrug fordi de ikke

har landbrugsjord til rådighed og oftest heller ikke ejer den jord de bor på.

Et gennemgribende problem for Irulaerne i Tamil Nadu er at de, i modsætning til i resten af de stater hvor de forekommer, ikke er blevet registreret som kasteløse. Dermed er de helt udenfor det officielle system og kan ikke få adgang til nogen af de udviklingsprogrammer regeringen har oprettet for dalitter og stammefolk. RPWO arbejder derfor først og fremmest på at få certificater på at Irulaerne i projektets 15 landsbyer er kasteløse.

På kontaktrejsen, februar-marts 2006, besøgte 5 små Irulalandsbyer sammen med Mr. Kumar der er leder af RPWO. "I det traditionelle kastesystem opfattes stammefolk ikke engang som mennesker", forklarer Mr. Kumar, der selv er fra Lambadifolket. "De havde ingen adgang til resten af samfundet og ingen rettigheder". "De blev kun udnyttet som billig arbejdskraft og for at undgå forfølgelse fra kastefolkene har de bosat sig så afsides som muligt og holder sig for sig selv", fortæller han videre. Det har betydet at Irulaerne end ikke har den mest basale uddannelse og helt mangler kendskab til det omgivende samfund. Indtil RPWO begyndte at arbejde med dem var der nogen af landsbyerne der ikke var klar over hvad en skole er! Deres position i samfundet er så indgroet at de ikke stiller spørgsmål til den. F.eks. mener de ikke selv at de har noget at klage over i forhold til kastefolkenes behandling af dem. Mr. Kumar fortæller imidlertid om drab af demonstrerende Irulaer i Orrisa. I Tiruvanmalai distrikt har en Irula kvinde været udsat for overgreb fra politimænd. Med assistance fra RPWO og et netværk for stammefolk lykkedes det i denne sag at få afskediget syv politibetjente.

På besøgene i landsbyerne møder vi et folk hvor omgangstonen er meget behagelig og især lægger vi mærke til hvordan kvinder og mænd er lige, i stor kontrast til det omgivende Indiske samfund. Tilgængæld ser vi også piger på 13 år der er gift og har deres første barn på armen. Op til 10 måneder har det taget før det lykkedes at vinde deres tillid og etablere selvhjælpsgrupper (SHG) i landsbyerne. I disse grupper har de lært at spare op og fået undervisning om det offentlige system. Herigennem har de fået tilstrækkeligt selvtillid til at henvende sig til de rette myndigheder og anmode om ejendomsret til den jord de bor på, rationskort, 100 dages arbejdsret, banklån, elektricitet, vandpumper og forskellige andre ydelser som de officielt har ret til. Ingen af disse ting kan de imidlertid gøre sig håb om før de har fået certifikat på at de er kasteløse. Da kontaktrejsen besøgte dem er det mere end et halvt år siden de har indgivet denne anmodning. Kumar mener at det er fordi "Collector'en",

Mand fra Irulafolket

Foto © Martin R. Nielsen

10

der er den øverste administrative leder i distriktet, forventer at få en bestikkelse for at godkende certificeringen. Anmodningen om certifikatet skal først igennem det tredelte administrative indiske system. I landsbyen (panchyat niveau) gives anmodningen til "village administrative officer". Herefter sendes den videre til "revenue inspector" i "revenue department" (på block niveau). Endelig bliver sagen sendt videre til "thasildar" (på thaluk niveau), der udsteder certifikatet. Hvis det ikke lykkedes kan man forsøge at klage til collectoren på distriktsniveau. Vi beslutter os derfor for at aflægge collectoren et besøg sammen med vores tolk, Mr. Kennedy, der er advokat.

Mr. Kennedy sætter os ind i strategien for besøget. Det er vigtigt at være ydmyg men alligevel skal der være en form for pression eller trussel for at få noget gennemført i den Indiske administration. Lønnen er lav så der er lille tilskyndelse til at effektivisere og arbejde hurtigt. Derudover er embedsmændene nervøse for at lave en fejl der kan udsætte dem for irettesættelse fra en højere instans og hindre deres avancement i administrationen. Vi starter med at udforme et brev der beskriver sagen og beder collectoren om at tilgodese Irulaerne. Det er i den forbindelse vigtigt at undertegnede og Mr. Kennedy, som repræsentanter for vores retsmæssige institutioner, figurerer som afsendere for at kunne få den nødvendige opmærksomhed. Derudover foreslår Mr. Kennedy at vi bruger den vinkel at vi er her for at kontrollere Kumar og ikke er tilfredse med hans indsats. På den måde kan vi aflede opmærksomheden fra embedsmændene selv, så vi undgår at gøre dem trodsige.

Da vi træder ind på collectorens kontor ændrer selv Mr. Kennedy, der ellers er en frisk fyr, helt positur. Der tales meget lavt og holdningen er overdreven ydmyg. Collectorens sekretær er i modsætning hertil direkte uforskammet, fortæller Kennedy senere. Collectoren er ikke til stede men vi afleverer brevet og får allernådigst et telefon nummer. Herefter tager vi til direktøren for Adhidraida der er den lokale administrator af projekterne under det der kan oversættes til ministeriet for dalit og

stammefolks anliggender. Vi bliver inviteret ind og i løbet af den næste halve time får Mr. Kennedy forklaret sammenhængen. Direktøren virker oprigtigt engageret i sit arbejde og lover at forelægge sagen for collectoren. Herefter går turen til "forest department office" (skovforvaltningskontoret) og endnu engang bliver vi brugt som et trumfkort for at få embedsmændene i tale. Mr. Kennedy forklarer og påpeger at der er afsat midler til undervisning i biavl til folk der bor nær skovene. Derudover er der også muligheden for Joint Forest Management hvor en del af indtægten fra skoven tilbageføres til landsbyerne omkring skoven. Selvom Irulaerne altid bor tæt på skovene er der kun et tilfælde hvor de er kommet i betragtning i sådan et program. Også "forest department officeren" virker meget engageret og lover at anbefale Irulaerne til collectoren.

I alle tilfælde forflyttes ansvaret højere op i systemet og på trods af de mange løfter og gode intentioner mener Mr. Kennedy at det vil kræve adskillige flere besøg og breve før Irulernes certifikat bliver udformet og de kan gøre sig håb om at få de udviklingsprogrammer de har ret til. Der er ikke noget at sige til at illiterate stammefolk der er blevet holdt nede og udnyttet i generationer ikke kan hamle op med dette system. Samtidig kan man ikke undgå at bemærke at kravet om at man skal være dalit for at få adgang til udviklingsprojekter og positiv særbehandling er med til at opretholde det kastesystem der er den grundlæggende årsag til forskelsbehandling og undertrykkelse af dalitterne.

Mand fra Irulafolket

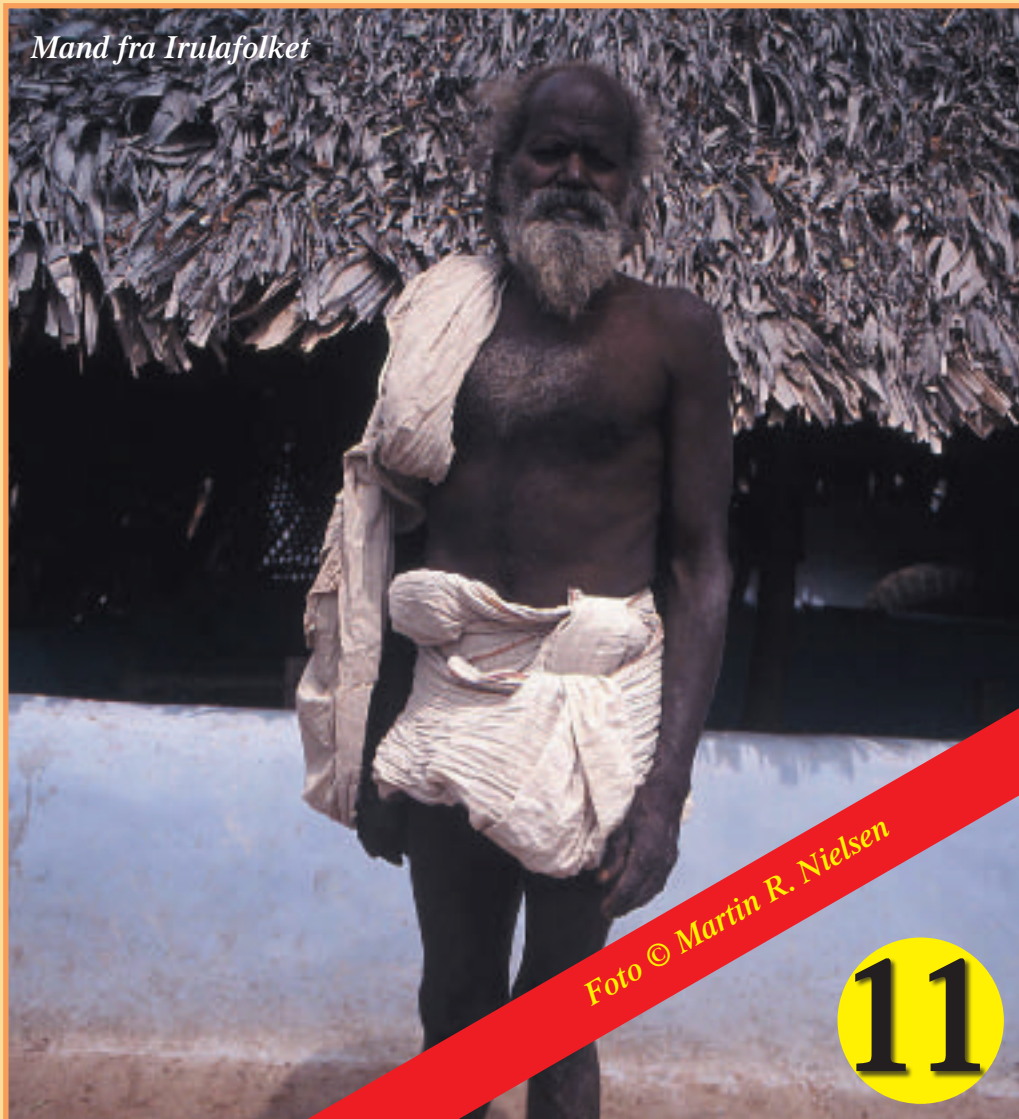

Foto © Martin R. Nielsen

Kvinder og lokalpolitik i Indien - en sprængfarlig cocktail!

Af Louise Nolle

Indien er fyldt med kontraster som gør, at det på én og samme tid er verdens største demokrati og hjemsted for flere fattige end i Afrika syd for Sahara. Alligevel bliver landet ofte anset som Sydasiens mest stabile demokrati. Dette demokratiske system blev i 1993 uddybet til også at inkludere et niveau af lokalt selvstyre, de såkaldte *Panchayats*, hvis formål er at give borgerne i Indien bedre mulighed for at deltage i udviklingen af deres lokalområder. For at de mest marginaliserede befolkningsgrupper, kasteløse (dalitter), stammefolk og kvinder også kunne drage nytte af denne mulighed for politisk deltagelse blev det vedtaget ved lov at 33 % af pladserne i lokalrådene skulle reserveres til kvinder, og 15 % til kastefolk og stammefolk (hvoraf halvdelen skal være til kvinder fra denne gruppe).

Siden landets uafhængighed fra briterne i 1947 har der været tradition for at reservere pladser i offentlige uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser til de mest marginaliserede grupper i samfundet. Dermed har man fra politisk side forsøgt at komme noget af den ekstreme ulighed til livs, der stadigvæk præger Indien.

Den indiske grundlov er fyldt med gode intentioner om at skabe et ligeværdigt samfund for alle uanset kaste, religion og køn. Med reserveringen af pladser til kvinder i Panchayats fortsætter denne tradition og det skorter ikke med mange gode intentioner og ideer om, hvad kvinders deltagelse vil komme til at betyde for det indiske samfund og ikke mindst for indisk politik. Nogle mener for eksempel

at deres deltagelse kan være med til at 'rense' det politiske rum for dårligdomme som korrupsion, egoisme og grådighed, der har præget indisk politik i mange år. Udover det politiske aspekt er lokalstyre meget forbundet med udvikling, og det er manges håb at kvinders deltagelse vil kunne forbedre udviklingen i lokalsamfundene indenfor de områder, som traditionelt er domineret af kvinder og samtidig forbedre deres vilkår generelt.

Ind i en mandsdomineret verden

Kvinder har ofte en meget lav status i Indien, selv om det er dem der for det meste laver det hårdeste arbejde, både derhjemme og i landbruget. Kasteløse kvinder er dobbelt marginaliserede på grund af deres kastestatus og på grund af deres køn. Men også mange højkaste eller middelklasse kvinder lever under en patriarkalsk orden, hvor kvinden stort set kun befinder sig indenfor husets fire vægge. Derfor er det et stort spring for dem at deltage aktivt i politik, som traditionelt udelukkende har været en mandeverden. De mange gode intentioner i lovgivningen lever derfor heller ikke altid op til virkelighedens Panchayats, hvor det ofte er meget svært at være kvinde. Ofte er hun under pres fra sin familie eller fra landsbyens elite, som ikke ønsker, at hun deltager i lokalpolitik. I et forsøg på at imødekomme lovgivningen og samtidig beholde deres egen magt sørger landsbyens elite for at opstille udelukkende uuddannede eller meget lidt uddannede kvinder til posten i lokalrådet. Det sker i et håb om, at de kan påvirke kvinderne til

at handle efter deres ønske. Det sker ofte at et mandligt familiemedlem er de facto medlem eller leder af et lokalråd på vegne af sin kone, søster eller datter. Selv blandt kvinderne i landsbyen er det ikke populært at deltage i politik, da man dermed bringer skændsel og vanære over sin familie, når man blander sig i mændenes domæne. Dermed er kvinderne selv med til at reproducere idéen om, at en ordentlig kvinde ikke deltager i politik.

Den lille republik

Et eksempel på kvinders vilkår i indisk lokalpolitik er filmen 'Little Republic.' Historien bag filmen er autentisk og udspillede sig egentlig i Tamil Nadu, men er blevet indspillet i ørkenstaten Rajasthan. Her er to kasteløse kvinder medlemmer af det lokale panchayat. Det vil sige, at det kun er den ene kvinde, der reelt deltager, mens den anden bliver slået af sin mand, hvis hun prøver at deltage i et møde. I stedet deltager han på hendes vegne. Landsbyrådet diskuterer hvilke ting der skal laves i området. En magtfuld jordejer vil have konstrueret en vej, mens den kasteløse kvinde vil have forbedret adgangen til vand. Det er kvindernes ansvar at hente vand, og det bliver leveret til dem af en grådig udbyder som forlanger mange penge for meget lidt vand. Ved at undersøge andre muligheder for at få vand kan landsbyen blive uafhængige af de grådige vandudbydere. Men ingen i lokalrådet er interesseret i kvindens idéer. Derfor tager hun sagen i egen hånd og sammen med tre andre kvinder udgraver hun en gammel brønd, der ligger flere kilometer væk fra byen. For at skaffe penge til et rørsystem, der kan lede vandet direkte ind i landsbyen, rejser de fire kvinder selv til distriktshovedstaden og får støtte fra den kvindelige leder af distriktskontoret. Tilbage i landsbyen bliver det besluttet, at byens eneste vandhane skal placeres i de kasteløses bydel i stedet for i centrum af landsbyen, hvor højkaste familierne ville tage patent på den. Nu synes projektet at være en succes, men glæden varer ikke længe, da maskerede mænd en nat ødelægger hele rørsystemet. Den næste morgen findes den ledende lavkaste kvinde dræbt ved siden af de ødelagte rør. Hun var blevet slået ihjel, da hun forsøgte at forhindre mændene i at ødelægge rørene og det projekt som

Landsbykvinder modtager undervisning i bl.a. miljørigtigt landbrug

hun havde arbejdet så hårdt for. Det var formodentlig højkastefolk, der stod bag ødelæggelsen og mordet i deres utilfredshed med at de mistede noget af deres magt.

Hot emne indenfor udviklingsbranchen

Historierne om kvinders oplevelser i lokalpolitik er mange og varierer stærkt fra distrikt til distrikt og ikke mindst fra delstat til delstat. Én af løsningerne på kvinders mange problemer er bl.a. at give dem uddannelse i, hvordan det politiske system fungerer enten inden eller efter de er blevet stemt ind i lokalrådene. Dermed er de ikke så nemme at kue af landsbyens elite eller af deres egen familie. En del både lokale og større NGO'ere og sociale bevægelser afholder politiske træningskurser for kvinder, der deltager i lokalpolitik. Det er et så hot emne indenfor

udviklingsbranchen at store multilaterale og bilaterale udviklingsorganisationer spenderer penge på det. Det betyder dog, at det kun er udvalgte områder, hvor kvinder får denne ekstra støtte, da det ikke ser ud til at være noget som de forskellige delstatsregeringer vil bruge penge på. Og det til trods for at det har vist sig at være nødvendigt at uddanne disse kvinder, hvis de skal have en reel chance for at deltage på lige fod med mændene.

Som mange Svaler sikkert ved, så skal man være tålmodig, når man ønsker sig sociale forandringer på linje med kvinders mere aktive deltagelse i lokalpolitik. Det er ofte på lokalt niveau at holdningen til kvinder er mest konservativ, og når 'kampen' om kvinders rettigheder også involverer kvindens familie bliver det et særligt ømtåleligt område. Ofte er det jo svært at

gå imod en familie, som man som kvinde er dybt afhængig af. Det er formentlig en god idé som nyudnævnt kvindelig politiker at prøve at skabe en balance mellem at kræve sin ret og forhandle sig frem til et konsensus, både når det gælder forholdet til familien og til landsbyens traditionelle ledere og elite, så det ikke ender så tragisk som i 'Little Republic.'

Skrevet af Louise Nolle, medlem af Indiensudvalget, studerende i et masterprogram om Sydasiens på Lunds universitet, Sverige.

Jeg er i gang med at forberede et feltarbejde om kvinders muligheder for at deltage i lokalpolitik i Indien, som skal foregå her til efteråret 2006.

FAKTABOX om Panchayat Raj systemet:

Panchayat betyder ordret oversat 'et råd på 5', som i det pre-koloniale og koloniale Indien bestod af de 5 ældste højkaste mænd.

Systemet består i dag af tre niveauer: Gram Panchayat (et råd for hver 5-10. landsby), Block Panchayat (en forsamling af repræsentanter for 5-15 Gram Panchayats), og distriktsniveau (forsamling af repræsentanter fra Block niveau).

Derudover bliver der i hver landsby afholdt et møde to gange om året (Gram Sabha), hvor landsbybeboerne har mulighed for at komme med klager eller ideer om, hvad der skal diskuteres til Gram Panchayat møderne.

Ansvarsområder:

Planlægning af udviklingsprojekter og implementering af regeringsstøttede udviklingsprogrammer.

Kvindeorganisation propagerer for ligestilling mellem kønnene

Fotograf: Hans Gullerup

Arbejdende kvinders rettigheder i Bangladesh: et oplæg til eftertanke

Af Atiar Rahman. PLEAD. Bangladesh. Oversat af Lone Eskesen. Ulandsforeningen Svalerne, København. E-mail: svalerne@svalerne.dk.

Atiar Rahman er sekretær i organisationen PLEAD i Bangladesh og yder sammen med andre jurister juridisk støtte til de fattige og jordløse i de landsbyer, som er omfattet af organisationen og som ikke, eller kun i begrænset omfang, kender deres rettigheder og som slet ikke har midler til at få dem håndhævet. Derfor udfører Atiar Rahman og andre jurister et stort stykke bevidstgørende arbejde.

Vort land har en arbejdsmarkedslov, hvis formål er at beskytte og bevare vore mandlige og kvindelige arbejders rettigheder.

Den definerer i første instans begrebet arbejder. Definitionen lyder som følger: en arbejder er en person, der er ansat direkte eller gennem et agentur, hvad enten det er lønnet eller ulønnet arbejde, der er tale om arbejde i produktionen eller med at rengøre en hvilken som helst del af maskineriet eller genstande brugt i fremstillingsprocessen. Til definitionen hører ikke personer, som udelukkende udfører kontorarbejde på steder, hvor der ikke udføres produktionsarbejde.

Ud fra den konkrete læsning af denne definition kan vi fastslå, at en arbejder skal opfattes som en industriarbejder.

Arbejdsmarkedsloven i forhold til arbejdende kvinders rettigheder.

Hele arbejdsmarkedsloven har til hensigt at beskytte industriarbejderens rettigheder. Men i dag er ekstremt fattige kvinder ifølge denne lov ikke anerkendt som arbejdere. De arbejder i landbruget, rismøller, brakmarker, bygningsindustrien, tekstilindustrien og som tjenestepiger. For tiden er ca. 10 % af kvinderne arbejdere, hvoraf kun 1% er industriarbejdere. Således er størstedelen af de kvindelige arbejdere berøvet deres lovmæssige rettigheder.

Når man kommer ind på kvindelige arbejders rettigheder, er det vigtigt at behandle arbejdernes børn. Først bør vi se på lovgivningen på dette område, praktiseringen af den og dens konsekvenser.

Love relateret til kvinder

Der er en lang række love fra 1939-79, som søger at beskytte kvinder og børn. De nedenfor nævnte vedtægter er ret enslydende og viser, hvilke hensigter regeringen har haft og stadig har i forhold til målgruppen.

Desværre er der stadig den dag i dag meget langt igen, når det handler om at få lovene effektueret.

Loven vedrørende fabrikker

Kvinder og børn må ikke arbejde på områder i fabrikken, hvor der presses bomuld og hvor en bomuldsåbner er i gang.

Meget høj vægt

Regeringen skal udarbejde regler, der angiver den maksimale vægt, der må løftes, bæres eller flyttes af en voksen mand, kvinde, ung eller barn ansat på fabrikker, uanset type, eller som udfører et specielt arbejde.

Vaskefaciliteter

Der skal være separate og passende afskærmede faciliteter til brug for mandlige og kvindelige arbejdere.

Rum til børnene

I alle fabrikker, hvor der er mere end 50 fastansatte kvinder, skal der være et passende rum eller flere rum til de af kvindernes børn, der er under 6 år. Sådanne rum skal have tilstrækkeligt med plads, være passende belyst og ventileret

Kvindelige vævere er en del af Thanaparaprojektet i Bangladesh.

Nov. 2005

Fotograf: Hans Gullerup

samt være i god hygiejnisk stand og under opsyn af kvinder, der er uddannet til eller har erfaring med pasning af børn, herunder spædbørn.

Yderligere restriktioner vedrørende ansættelse af kvinder

Ingen kvinde har tilladelse til at arbejde på fabrik uden for tidsrummet 7 om morgenen og 8 om aftenen.

Straf for lovovertrædelser

Undtaget er, hvad der på anden vis udtrykkeligt er bestemt i denne lov: hvis nogen overtræder den eller regler, der hører ind herunder, eller en hvilken som helst skriftlig henstilling fra ejeren og lederen af fabrikken, skal vedkommende dømmes skyldig og idømmes en bøde, som kan beløbe sig til 1000 taka og i gentagne tilfælde med endnu en bøde, som kan beløbe sig til 75 taka for hver dag, forseelsen pågår.

Arbejdsmarkedsloven for teplantager af 1962 gør særligt meget ud af arbejdernes børn

Regeringens lov gælder for alle teplantager, hvor der arbejder fyrrer eller der over eller hvor der har været ansat arbejdskraft inden for de sidste 12 måneder. Der skal arbejdsgiveren sørge for og vedligeholde rum til de børn af kvindelige arbejdere, som er under seks år.

Rekreative faciliteter

Arbejdsgiveren skal sørge for, at der på hans teplantage forefindes sådanne rekreative faciliteter for arbejderne og deres børn, som loven foreskriver.

Uddannelsesfaciliteter

På teplantager med ansatte, der har børn mellem seks og tolv år, hvis antal overstiger 25, vedtager regeringen love, der forpligter arbejdsgiveren til at sørge for uddannelsesfaciliteter til børnene, der lever op til den foreskrevne standard.

Natarbejde for kvinder og børn

Kvinder og børn under 12 år må ikke uden særlig tilladelse fra myndighederne arbejde uden for tidsrummet seks om morgenen og otte om aftenen. Derudover findes nogle detaljerede regler om kvinders ret til løn før og efter barsel. Ifølge loven af 1939 om mødre under-støttelse.

Har hun ret til 6 ugers orlov og løn før og efter nedkomsten, men kun hvis hun har været ansat i mindst 9 måneder og er organiseret.

Bangladeshisk landsbykvinde med barn. Nov. 2005

Fotograf: Hans Gullerup

Ifølge Øst bengalsk lov om mødre understøttelse fra 1953:

Må en kvinde ikke arbejde i den periode, hvor hun modtager mødreunderstøttelse. Hvis hun gør dette, vil både hun og hendes arbejdsgiver blive retsforfulgt.

En arbejdsgiver må ikke afskedige en kvinde i den periode, hvor hun har barselsorlov, og hvis hun bliver afskediget uden grund inden 6 måneder før nedkomsten, har hun ret til mødreunderstøttelse.

Mødre understøttelsen skal udbetales kontant. Krav, der bliver afvist helt eller delvist, skal rapporteres til Arbejdsmarkedskommissæren i Dhaka.

Også et så moderne fænomen som ligeløn tager lovgivningen højde for i Lov om minimumslønninger af 1961.

Princip om ligeløn

Når man fastsætter regler for minimumslønninger, skal man overholde princippet om lige løn for lige arbejde for både mænd og kvinder.

Konklusion

Jeg har ovenfor gennemgået de vigtigste love, der angår vore kvindelige arbejdere. Det fremgår klart, at lovene ikke er tilstrækkelige, når man tager vore behov i betragtning. Desuden er de fleste af lovene umulige at håndhæve, fordi der er en lov om erstatning, der skal beskytte arbejdsgiverens interesser. Som eksempel kan nævnes loven om minimumslønninger. De laveste takster ifølge loven skal være absolutte og ikke på nogen måde kunne anfægtes af nogen, hverken for en domstol eller for anden myndighed.

Ulemper ved de herskende love

1. Definitionen på begrebet arbejder er ikke tilstrækkelig.
2. En stor del af de kvindelige arbejdere kan ikke få gavn af de gældende love.
3. Fremgangsmåden ved støtte til kvindelige arbejdere er ikke udspecificeret.
4. Løn og godtgørelsessystemet er ikke udspecificeret.
5. Kompensation for sexchikane er ikke inkluderet i loven.
6. De herskende love rummer ingen sikkerhedsforanstaltninger for kvinder, der bliver chikaneret.
7. Uorganiserede kvinder er ikke omfattet af loven.

Problemer med at håndhæve de gældende love

1. De fleste af dem, der er omfattet af loven, er analfabeter. Derfor kender de ikke de pågældende love.
2. Håndhævelsen af loven er ikke effektiv.
3. Arbejdsretten er ineffektiv.
4. Det tager meget lang tid at gennemføre sagerne.

Hvor ligger problemet rent faktisk

1. I dag er 84% af tekstilarbejderne kvinder. Deres problemer er i nogen grad forskellige. Der er behov for en særlig lov til at løse deres problemer.
2. Vi ved, at prisen på en vare afhænger af udbud og efterspørgsel. For øjeblikket er vort arbejdsmarked meget stort. Men efterspørgslen er meget lille. Derfor er en stor del af arbejdsstyrken arbejdsløse. Arbejdsgiverne udnytter denne situation og udnytter arbejderne, især kvinderne, i ekstrem grad.
3. De fleste af vore arbejdere, især kvinderne, er uorganiserede. De har ingen fagforening til at sikre deres rettigheder.
4. Der er ingen arbejdsregler for vore kvindelige arbejdere, selv ikke i tekstilsektoren.
5. For øjeblikket har de fleste af vore arbejdsgivere et dårligt ry på to punkter. De overholder hverken reglerne for sikkerhed eller arbejdsmarkedetsloven.
6. Fagforeningskontoret åbner om eftermiddagen. Derfor kan ingen kvindelig arbejder deltage i arbejdet, ikke engang i det almindelige udviklingsarbejde.
7. De mandlige arbejders holdning til kvinderne er ikke fair.
8. Sexchikane er et dagligt fænomen i arbejdssektoren.
9. De kvindelige ledere forhindrer de andre i at nå toppen.
10. De fleste kvindelige ledere kommer fra overklassen eller fra den højere middelklasse. De er ikke direkte involveret i fysisk arbejde.

De sidste 25 år er antallet af jordløse og fattige bønder steget meget hurtigt. Ifølge statistikkerne er nu 20 % uden jord, og 40 % er fattige og marginaliserede bønder. Derfor er en stor gruppe kvinder involveret i forskellige jobs som tjenestepige, bygningsarbejder, markarbejde og skrædderarbejde etc. De udgør omkring 90 % af de kvindelige arbejdere. Mere end 91 % af kvinderne i vort samfund er husmødre. De

arbejder meget mere end mænd, men deres arbejde bliver ikke anerkendt. Arbejdet bliver kaldt ikke indkomst skabende arbejde. Dette forhold skal ændres.

Hvad skal der gøres?

1. Definitionen på begrebet arbejder, skal ændres
2. For hver sektor skal en ny arbejdslov vedtages.
3. Der er ingen lov, der gælder for landarbejdere, kun for arbejdere ansat i teplantager. Dette bør ændres.
4. De gældende love bør ændres i overensstemmelse med de nuværende behov.
5. Loven om kvinder i fagforening bør kundgøres.
6. De nuværende love bør håndhæves strengt.
7. Der bør etableres en effektiv arbejdsret.
8. Alle arbejdere bør have en ansættelseskontrakt.
9. Af denne kontrakt skal den ansattes rettigheder og pligter fremgå.
10. I alle sektorer skal der indføres arbejdsregler.
11. Der skal sikres minimumslønninger.
12. I alle sektorer skal der oprettes kvindelig fagforening.
13. Der bør organiseres seminarer, symposier, workshops, debatmøder etc. med henblik på bevidstgørelse af de kvindelige arbejdere.
14. Der skal skaffes uddannelsesfaciliteter til udvikling af kvindelige ledere.

Ønsker for fremtiden

I de lande, hvor der er passende og tilstrækkelig juridisk beskyttelse af kvinders legale rettigheder, er samfundene mere retfærdige, rimelige og veludviklede. Vore kvinders/kvindelige arbejders forfatning afspejler samfundets forfatning. Hvis vi ønsker at udvikle vort samfund, må vi ændre de herskende love, som er kvindediskriminerende.

Atiar Rahman er sekretær i organisationen PLEAD i Bangladesh og yder sammen med andre jurister juridisk støtte til de fattige og jordløse i de landsbyer, som er omfattet af organisationen og som ikke, eller kun i begrænset omfang, kender deres rettigheder og som slet ikke har midler til at få dem håndhævet. Derfor udfører Atiar Rahman og andre jurister et stort stykke bevidstgørende arbejde.

I løbet af mødet kom der en ældre dame og satte sig udenfor kredsen. Hun blev siddende i ca. 20 minutter og i den periode var kvinderne tydeligt mere fæmælte og tilbageholdende. Efterfølgende fik de kontaktrejsende at vide, at kvinden var fra højkastelandsbyen og havde til hensigt at holde øje med dem. Der var imidlertid ingen af sangammedlemmerne eller feltarbejderne, der havde mod til at konfrontere hende. De kontaktrejsende anbefalede, at feltarbejderne næste gang tog initiativ til, at sangamen bortviser hende med henblik på at opbygge yderligere selvtilid i sangamen.

De kontaktrejsende observerede også, at kvinderne udskød at tage handling indtil næste gang, der er en der dør, og at de også gjorde en del for at undgå at fastsætte en tid og en dato for, hvornår de vil henvende sig til Collectoren. Endelig lagde kvinderne stor vægt på, at de vil kontakte DWDS næste gang, der opstår problemer, i stedet for selv at tage initiativ. Dette fænomen betegnes heltedyrkelse, hvor sangamen håber og forventer, at udefrakommende vil redde dem i stedet for, at de selv tager sagen i egen hånd. Det tyder således på, at selvom sangammedlemmerne har opnået en vis selvtilid igennem deres organisering,

så er der formodentligt stadig et stykke vej, til de har opnået egentlig empowerment og er i stand til at tage deres situation i egen hånd.

Uddrag af kontaktrejsereporten fra Indien 2006. Den kan downloades i sin fulde længde fra Svalernes hjemmeside: www.svalerne.dk

SHG konceptets mangler og NGO problemerne i Kodaikanal

Af Martin R. Nielsen. Ulandsforeningen Svalerne, København. Email: nielsenmr@gmail.com.

Af frygt for den lokale mafia møder Sagaya Selvi fra Womens Collective i hemmelighed Svalernes udsendte og fortæller om fejlslagt udviklingsarbejde, misbrug af udviklingsmidler og om, hvordan den lokale regeringsrepræsentant vha. mafiaen udnytter dalitterne i Kodaikanal.

Mrs. Sagaya Selvi har tidligere arbejdet for KEDS, der igennem 9 år blev støttet af Svalerne til at organisere en sangam af dhobi folk (vaskemænd og koner), og headload women (kvinder der samler brænde i skoven og transporterer det ind til byen på hovedet) (1). Men siden Svalerne trak sig ud af samarbejdet, og efter svindel med midlerne og lederens dødsfald, er KEDS nedlagt, og arbejdet i form af kvindesangamen WWPM faldet fra hinanden. Siden har både NGO arbejdet og forholdene for dalitterne i Kodaikanal taget en drejning mod det værre.

"Selvhjælpsgruppekonceptet (SHG) er det centrale emne i udviklingsarbejdet og en stærkt motiverende faktor for kvinder i Indien", forklarer Mrs. Selvi. Fra regeringens side er der satset kraftigt på ideen og oprettet forskellige institutioner til at fremme udviklingen (2). Men i praksis kopierer regeringsprogrammerne blot Ngo'ernes projekter uden de rettighedsstyrkende aspekter.

Kvindens muligheder har altid været stærkt begrænset i Kodaikanal og i Indien generelt. Ud over arrangerede ægteskaber, medgiftchikane, hustruvold etc. er

kvinder traditionelt blevet nægtet adgang til beslutningsprocesser, ejendomsret og uddannelse. Det betyder at et stort menneskeligt potentiale har været underkendt. Adgangen til opsparing i SHG'er har derfor stor betydning for kvinderne fordi det kan gøre dem mere uafhængige af mændene.

Regeringen har støttet udviklingen bl.a. ved at moniterer aktiviteterne igennem bankerne og give 50 % subsidier til gruppelån i SHG'er. *"Ngo'erne får 350 Rs. per SHG de danner",* fortæller Mr. Anthony Stephen, fra "Council for Advancement of People's Action and Rural Technologies" (CAPART) (3), under den indiske regerings "Ministry of Rural Development". Han har de sidste fire år arbejdet med evaluering og erfaringsopsamling i forbindelse med de regeringsstøttede SHGer bl.a. i Kodaikanal. og i forbindelse med LEISA netværket i Kurumbam og i Trichy. Regeringen har også udviklet syv forskellige undervisningsmoduler og betaler Ngo'erne 15 Rs. per dag for hver kvinde der deltager. Kvinderne selv får også 15 Rs.

"Udviklingsarbejde og dalitter er derved blevet "big business" i Kodaikanal og antallet af Ngo'er er steget eksplosivt og har medført en stor konkurrence imellem dem", fortsætter Mrs. Selvi. Ngo'er har omdannet deres sangams til SHG'er og regeringens monitering i samarbejdets ånd medfører en indirekte kontrol der betyder at Ngo'erne ikke længere er uafhængige og kan handle i overensstemmelse med deres oprindelige ideologi. Det betyder at rettigheds- og kvinde-frigørelsesaspekter er blevet stærkt nedprioriteret eller helt udelukket. Yderligere har konkurrencen imellem Ngo'erne ført til større forvirring og splittelse imellem grupperne i forhold til den organisering og empowerment der tidligere var ved at manifestere sig. *"Styrke igennem organisering og viden om rettigheder og muligheder er nødvendig for at kvinder kan ændre deres position i det indiske samfund",* forklarer Mrs. Selvi.

Målet for kvindernes deltagelse i SHG'erne og de temaer der diskuteres på møderne er nu fortrinsvist muligheden for lån. Ngo'erne har således blot erstattet lånehajerne og

Kvindelig dalit vasker i floden

Foto © Martin R. Nielsen

samtidigt skiftet funktion fra at udføre social- og udviklingsarbejde til at fungere som inkassator. Låne anvendes i øvrigt for størstedelens vedkommende ikke til at starte indkomstgenererende aktiviteter men til almindelige leveomkostninger. Kun 20 % af kvinderne starter en indkomstgenererende aktivitet anslår Mrs. Selvi, og de fleste af disse går gradvist i stå pga. manglende viden om forretningsdrift og utilstrækkelig supervision. Dette har bragt kvinder i stor gæld, der skal tilbagebetales med renter over lange tidshorisoner. *"En del af Ngo'erne kræver også alt for høje renter og gebyrer i betragtning af at omkostningerne subsidieres"*, mener Mrs. Selvi.

Et studie udført af CAPART viste i den forbindelse at kun 0,17 % af en stikprøve på 1200 kvinder, der havde modtaget et syv dages kursus om emnet efterfølgende havde etableret mindre indkomstgenererende aktiviteter. *"Der er store problemer med bæredygtigheden af initiativerne og især med markedsføringen af produkterne fra de indkomstgenererende aktiviteter"*, bekræfter Mr. Stephen. *Derudover er der eksempler på direkte svindel med midlerne. "Hvis alle de midler der strømmer til Kodaikanal rent faktisk var blevet brugt til at forbedre forholdene for dalitterne ville alle i målgruppen bo i store huse nu"*, siger Mr. Stephen.

Ngo'er har også betalt bestikkelse til banker for accept af lån. Derved bidrager Ngo'erne til at vedligeholde korrupsion, der på flere måder medvirker til den ulige fordeling af goder og undertrykkelsen af dalitter. *"Selv en enkelt kvinde kunne få et lån ved at betale bestikkelse. Så hvor er kvindefrigørelsen og den sociale og politiske ligeværdighed i det"*, spørger Mrs. Selvi. *"Hvilken ændring har Ngo'erne skabt?"*

Ligeledes kan der argumenteres for at regeringsprogrammerne med midler og projekter øremærket til dalitter bidrager til at vedholde kastesystemet så længe der er mulighed for positiv særbehandling ved at være dalit. Det er yderligere i den forbindelse kutyme at henvendelser til myndighederne i Kodaikanal afvises, hvis man ikke kan dokumentere at man er dalit og tilhører en SHG.

Samtidig med at den siddende regering støtter SHG'erne øger de langsomt deres politiske indflydelse over kvinderne og bruger disse dalitter som en stemmebank. Visse partier har ligefrem deres egne SHG'er, der giver separate lån på op til 2000 Rs. til kvinderne. Og i nogle tilfælde er det blevet forlangt at kvinderne har ens sari på i partiets farver. *"Det er meget let for partierne at hverve stemmer fra kvinderne til valgene i Tamil Nadu statsforsamling"*, siger Mrs. Selvi. Andre interesser gør sig gældende fra virksomheder. Det har f.eks. lige været foreslået at alle SHG'er skal udstyres med en mobiltelefon. Det er i den forbindelse interessant at en stor indisk kommerciel teleudbyder er medsponsor af regeringens SHG program.

"Tidligere fungerede kvindesangamerne i Kodaikanal med en fælles struktur uden involvering i politiske partier, kaste eller religion. Ngo'erne har ødelagt deres rygte og mistet kvindernes tillid. En fundamental ændring er nødvendig og vi må søge tilbage til græsrodderne" konkluderer Mrs. Selvi.

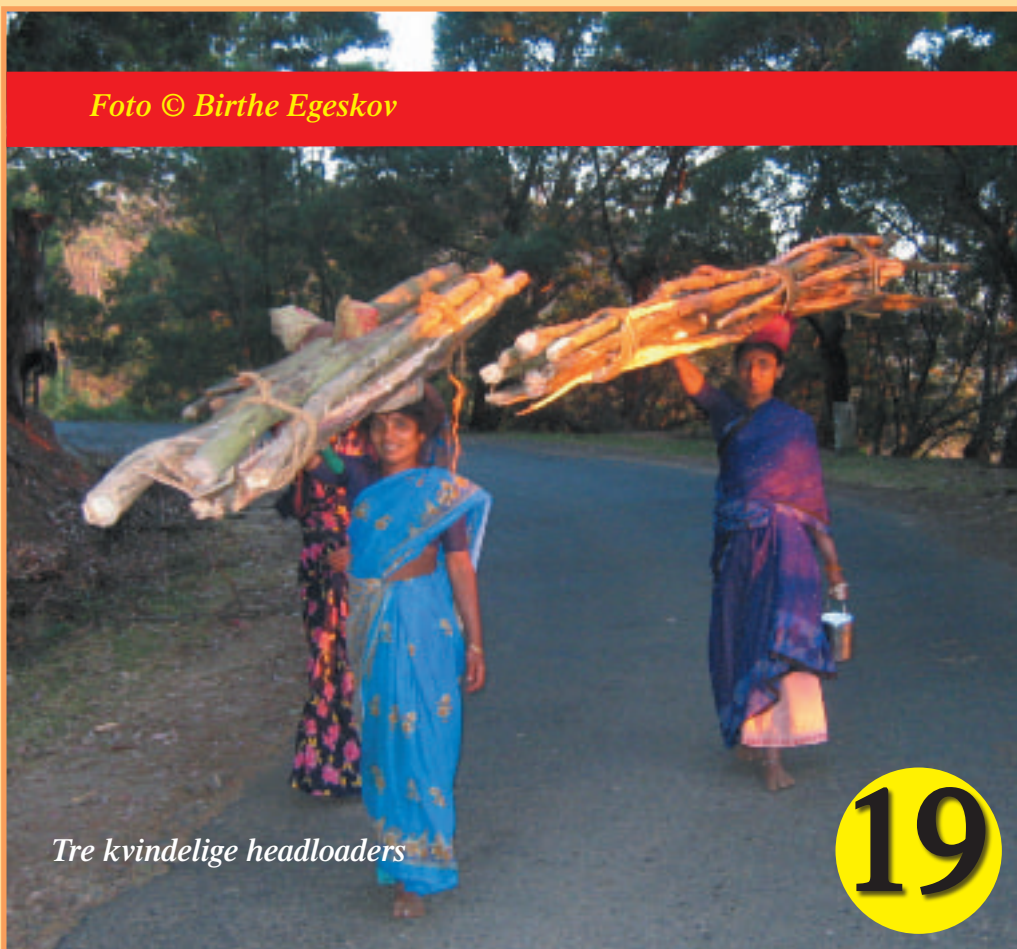
Kun hvis kvinderne står sammen, organiserer sig og formår at få gennem-analyseret årsagssammenhængen bag situationen i Kodaikanal kan de gøre håb om at opnå ændringer. Deriblandt at modstå den korrupte borgmester, Kurien Bregan, der ved hjælp af trusler og vold i samarbejde med den lokale mafia holder byens dalitter i et jerngreb.

Derfor søger Mrs. Selvi og Womens Collective Svalernes støtte til at genetablere en sangam efter KEDS principper i Kodaikanal.

Internetadresser

- 1). <http://www.svalerne-fyn.dk/plysningsmaterialer/Dhobiart.html>
- 2). <http://www.tamilnaduwomen.org>
- 3). <http://www.capart.nic.in/>

Foto © Birthe Egeskov

Tre kvindelige headloaders

Pludselig et andet Indien

Fra ”Indisk kalejdoskop”. 2004

Af Günther Adolfsen

Indien oplevede en politisk revolution ved det tre uger lange parlamentsvalg i marts og april 2004. Med deres stemmeseddel gjorde Indiens millioner af fattige oprør mod den efter deres opfattelse uforstående koalitionsregering, som det hindufundamentalistiske og nationalistiske parti Bharatiya Janata Party (BJP) havde ledet siden 1999. Med støtte fra de store befolkningsgrupper, der hidtil ikke har fået andel i landets økonomiske fremgang, vandt det hidtidige oppositionsparti, Kongrespartiet, overraskende valget.

Valgsejren bragte Nehru-Gandhi dynastiet tilbage på den plads, som det har haft i hovedparten af tiden siden Indiens uafhængighed i 1947 – nærmest et monopol på den politiske magt. Denne gang var den 57årige, italiensk-fødte Sonia Gandhi, der leder Kongrespartiet, repræsentanten for Indiens politiske kongefamilie. Hun er enke efter premierminister Rajiv Gandhi, der blev myrdet i 1991. Sonia Gandhis svigermor, premierminister Indira Gandhi, blev også myrdet. Det skete i 1984. Og hun var datter af Jawaharlal Nehru, der i mange år var det selvstændige Indiens første regeringschef.

Efter Kongrespartiets valgsejr så alt ud til, at Indien i maj 2004 skulle blive det første land, der ville få en udenlandsk født, men naturaliseret statsborger som regeringschef. I dagbladet Times of India den 18.maj 2004 hed det, at dette ellers utænkelige var ”et udtryk for Indiens civilisations-etik, dets rummelighed og mangfoldighed”. De indiske vælgere havde været besluttet på at ”afvise de hidtidige regeringspartiers ”sygelige fremmedhadskampagne”. For det store flertal i landet er Sonia tilstrækkelig indisk.

I lederartiklen hed det videre: ”Over for folk i Vesten, der ikke kan begribe, at en ”italiensk født katolik” kan besætte den vigtigste politiske post i verdens største demokrati, kan vi kun understrege, at dette for de fleste indere ikke er et problem, men et spørgsmål om stolthed og en kilde til styrke.”

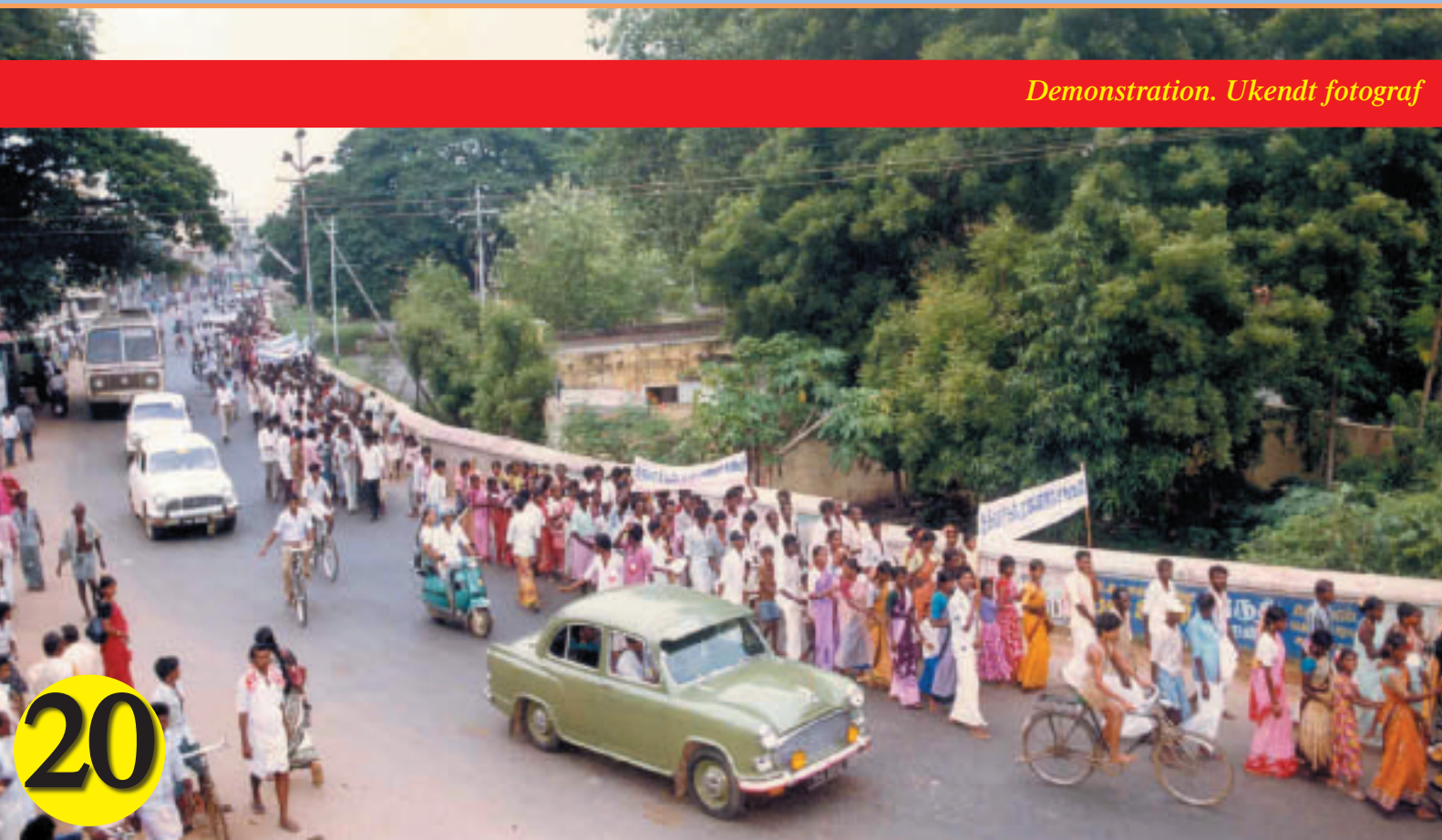
Politikere i det slagte hindu-nationalistiske BJP-parti lancerede øjeblikkeligt en smædekampagne imod, at Indien var på vej til at få en regeringschef, der ikke er født i landet, men blot er en naturaliseret indisk statsborger. Sloganet var, at der

blandt landets mere end en milliard indbyggere måtte være talrige, der var mere egnede kandidater til posten som regeringschef end Kongrespartiets leder, Sonia Gandhi. Med hende som chef for regeringen ville kolonitiden vende tilbage, fremførte de ultranationalistiske og hindufundamentalistiske kritikere. I denne hadfyldte atmosfære begik flere selvmord ved udsigten til, at en ”fremmed” skulle besætte posten som regeringschef.

Sent samme dag, den 18.maj 2004, meddelte Sonia Gandhi, at hun ville afstå fra at blive premierminister. Som leder af Kongrespartiet var det hendes ambition at vinde valget. Men den strakte ikke til at udøve politisk magt. Indien var lamslået og uforstående. Alle relationer i det socialt stærkt lagdelte indiske samfund er baseret på magt – politisk og med hensyn til velstand. Og Sonia Gandhi sagde nej til at besætte den politisk mest magtfulde post i landet.

Hun afstod fra at blive premierminister, fordi hun ikke ville splitte landet i to fjendtlige lejre, for eller imod hendes ikke-indiske fødested. Hendes voksne børn

Demonstration. Ukendt fotograf

skulle angiveligt bare have frarådet moderen at påtage sig posten som premierminister på grund af frygt for hendes fysiske sikkerhed. Både deres far og bedstemor var blevet myrdet af politiske fanatikere. Det samme var Mahatma Gandhi i 1948.

Som partileder udpegede Sonia Gandhi den 71-årige økonom, sikh Manmohan Singh, som Kongrespartiets kandidat til at overtage posten som Indiens premierminister. Det er siden sket. Han er dermed den første af sikhernes religiøse mindretal, der bliver regeringschef. Han blev taget i ed af Indiens muslimske præsident Abdul Kalam.

Selvom Sonia Gandhi, som medlem af Nehru-Gandhi klanen, ikke blev premierminister, beholdt hun posten som leder af Kongrespartiet. Spørgsmålet om, hvor den egentlige magt ligger, besvarede en avisoverskrift sådan: ”Det er første gang, regeringschefen ikke har kommandoen.”

”I løbet af få dage i maj opstod der pludselig et helt andet og mere sympatisk Indien.”

Den forudgående valgkamp havde lagt grundlaget herfor. Den havde været så godt som befriet for ideologisk emotionelle temaer, der tidligere satte forskellige befolkningsgrupper skarpt op mod hinanden. Partierne bestræbte sig på at konkurrere på jordnære, konkrete spørgsmål som elektricitet, veje, vand, sundhed og mad - naturligvis med løfter om at forbedre de 670 millioner vælgers daglige levevilkår.

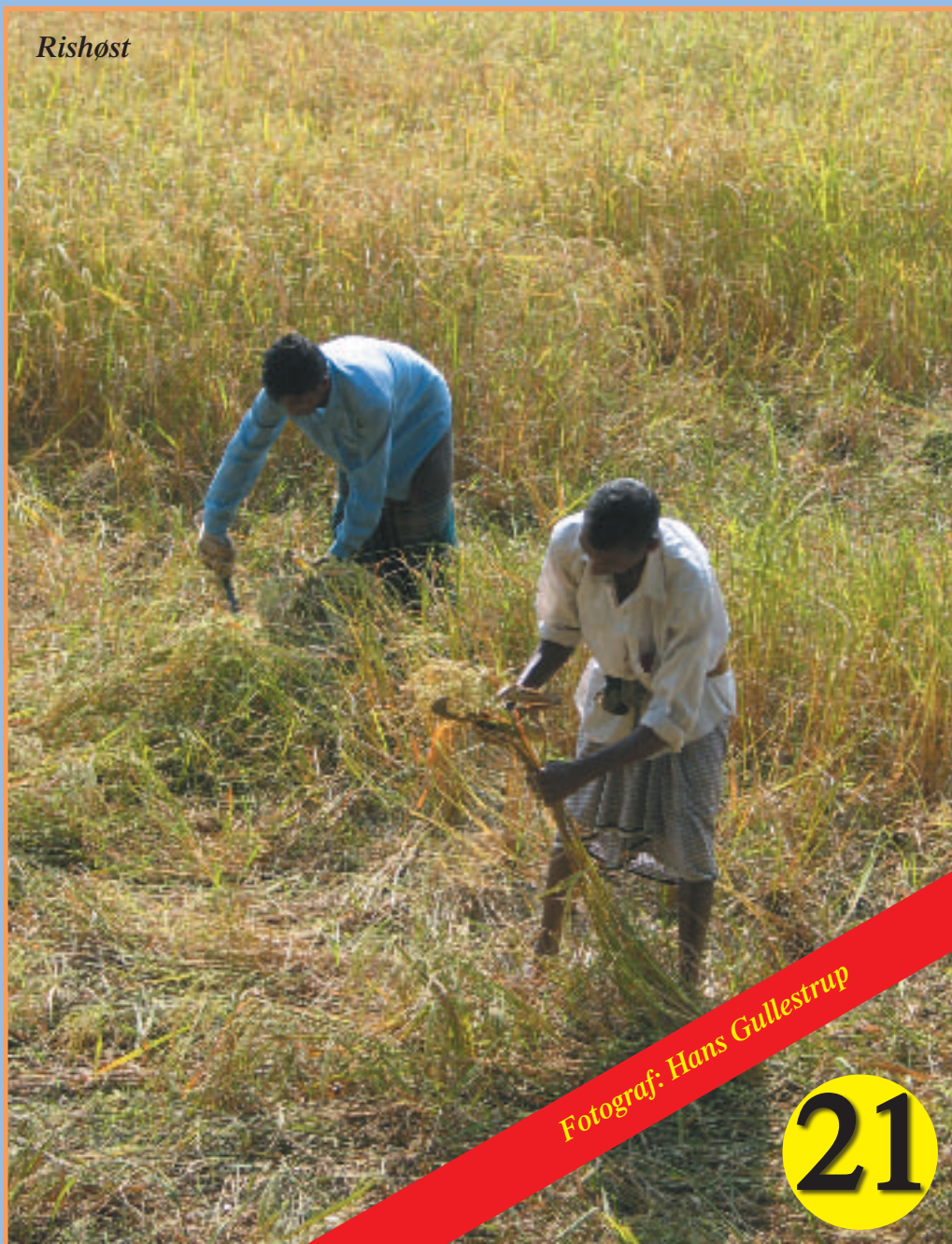
Netop fraværet af følelsesmæssige emner i valgkampen fik Indiens millioner af underprivilegerede til at sammenligne deres egne usle levevilkår med dem, som de ser i indiske film og tv-reklamer. Her vrirler det med store biler, lydløse klimaanlæg, vaskemaskiner, mobiltelefoner og bankkreditter til lave renter. Regeringspartierne havde i ugerne før valget blev udskrevet - hovedsageligt i tv – gennemført en omfattende selvrosende reklamekampagne *India Shining*. Den viste den nye livsstil hos en betydelig del af over- og mellemklassen i byerne på baggrund af en markant økonomisk fremgang i de senere år og regeringens økonomiske politik, der

havde favoriseret dens kernevælgere.

Men ude i de omkring 600.000 landsbyer er den konkrete virkelighed en helt anden end den, som regeringens propagandafelttog og tv-reklamerne viste. Ude på landet tjener omkring halvdelen under ti kroner om dagen. Mange steder er el-forsyning, adgang til rent drikkevand, rimelige sundheds- og undervisningsfaciliteter og arbejdspladser stadig en luksus. I disse omgivelser havde regeringspartierne slogan om at ville gøre Indien til en økonomisk stormagt ingen virkning.

Den umiskendelige økonomiske fremgang i de senere år og BJP regeringens *India Shining*-kampagne havde givet millioner af underprivilegerede indere et solidt grundlag for at drømme om et materielt bedre liv. De havde set, at mange i byerne allerede havde gjort store skridt i den retning. Men de erkendte også, at den ny rigdom var koncentreret i byerne, og at så godt som intet af den var dryppet ned til dem. Derfor besluttede at fattige vælgere – både ude på landet og i byernes slumforstæder – at straffe BJP ved at give deres stemme til Kongrespartiet eller til et af de partier, det var i alliance med.

Rishøst

Fotograf: Hans Gullestrup

Indiens ny premierminister Manmohan Singh definerede straks i korthed sin regerings økonomiske politik med ” et menneskeligt ansigt ” sådan: ”Indien skal blive en model for en social og økonomisk udvikling, der giver de fattige mulighed for at deltage i udviklingsprocessen.” Dette betød i hans udlægning øgede investeringer i landbruget og skabelse af flere nye arbejdspladser. Han afviste at privatisere statsejede virksomheder, der giver overskud. Desuden vil han i højere grad beskytte arbejdere fra at blive afskediget.

Dette var nye toner – givetvis også et taktisk, men nødvendigt hensyn til regeringens kommunistiske støttepartier.

Allerede inden disse signaler om en anden vægtning i den økonomiske politik flygtede de udenlandske institutionelle investorer fra Indien. Resultatet blev et par hektiske

dage, hvor aktiekurserne oplevede den hidtil mest omfattende nedsmeltning. Men med økonomen Manmohan Singh udpeget til ny regeringschef blev kurstabet kort efter stort set genvundet. Grundlaget under en robust indisk økonomi med en af verdens højeste vækstrater blev ikke rystet af den paniske spekulation på børsen i Bombay.

Spørgsmålet er, om en politik, der nu i højere grad søger at forbedre de fattige inderes levevilkår, kolliderer med ambitionerne om, at Indien inden 2020 bliver et moderne industriland. Med mere socialt prægede prioriteringer i den økonomiske politik skal denne selvpålagte frist nok forlænges. Men dette hindrer ikke, at et ungt, dynamisk og selvbevidst Indien i de kommende år uvægerligt radikalt ændrer det image, som omverdenen stadig har af det som et land massivt præget af mystik, bundløs fattigdom og sult.

Indiens nye selvbevidsthed og optimisme afspejler sig i titlen på en bog, der udkom i dagene før valget. Den hedder *Being Indian. The truth about why the 21st century will be India's.*

Det er en betragtelig mundfuld. Ambitionerne er der. Men spørgsmålet er alligevel, om de trods alt ikke mere er udtryk for drømme, end de har et fast hold i de indiske realiteter. Valgresultatet var en påmindelse om, at Indien fortsat er landet med de flest fattige, sultne og underernærede børn, kvinder og mænd i verden. Deres antal – omkring 300 millioner – er dog svagt faldende.

Indien kombinerer på den ene side at have det største antal børn, der aldrig har været i skole, og på den anden side råder landet over en omfattende veluddannet arbejdskraft. Dette tilsyneladende paradoks er en konsekvens af, at Indiens politiske elite hurtigt efter uafhængigheden i 1947 valgte at give økonomisk prioritet til udbygning af de højere læreanstalter, som deres børn sigtede imod. Med begrænsede ressourcer resulterede dette i, at undervisningen på det grundlæggende niveau ikke er blevet tildelt de nødvendige offentlige investeringer. Konsekvensen er, at mange indiske børn aldrig har gået i skole. Denne forskelsbehandling forstyrrer ikke indere. Langt hovedparten har ingen moralske problemer med social uretfærdighed. Det er et ukendt begreb i Indien.

Det kommende nye Indien vil uvægerligt komme til at sætte sit aftryk på omverdenen. Hvert sjette menneske på kloden er inder. Indien vil blive verdens næststørste forbrugersamfund med en mellemklasse på over 500 millioner mennesker. Målt i forhold til befolkningens samlede købekraft er Indiens økonomi allerede nummer fire på den globale skala. Det indiske bruttonationalprodukt, der udtrykker den årligt skabte rigdom, placerer allerede landet blandt verdens ti førende. Som atommagt og med en befolkning på over én milliard er Indien overbevist om, at det med rette – som Kina – kan kræve at blive et af de permanente medlemmer af FN's sikkerhedsråd.

Indien har allerede et solidt udgangspunkt for sine forhåbninger. Omkring 60 millioner indere har en eksamen fra en højere læreanstalt – det er flere end hele befolkningen i f.eks. Frankrig. Den indiske computer- og softwareindustri har erobret store dele af verden. Den bioteknologiske og farmaceutiske industri er i starthullerne. Indiens bilindustri eksporterer allerede sine

Ung mænd sælger deres høst på markedet

biler til Europa. En række selskaber i de gamle industrilande overfører dele af deres arbejdsopgaver til Indien. Dette gælder også danske virksomheder. Denne proces er først i sin indledende fase. Talrige arbejdspladser i de gamle industrilande er blevet nedlagt for at genopstå i Indien. Forude venter endnu flere velbetalte og kvalificerede job i Europa og USA på at blive nedlagt her for i stedet at blive flyttet til lavtlønslandet Indien. En amerikansk investeringsbank forudså i efteråret 2003, at Indien inden 2050 bliver en af verdens største økonomier – på tredje pladsen efter Kina og USA.

”Amerikanerne opfatter i dag Indien som en økonomisk bulldozer. Den bevæger sig langsomt, men sikkert hen imod at blive en global magtfaktor. Det er påfaldende at se den enorme ændring i amerikanernes syn på Indien i dag. Det er ikke længere billedet af sultende mennesker, de har på nethinden. De identificerer nu Indien som et land fuldt af intelligente, begavede og højt kvalificerede folk.”

Så ubeskedent opsummerede lederen af det indiske industriråd i foråret 2004 sine samtaler i Washington med repræsentanter for den amerikanske regering, Senatet og Kongressen. Over for de traditionelle industrilande er Indiens største aktiv måske, at de unge måske frem til omkring 2050 vil udgøre hovedparten af befolkningen, samtidig med at den aldrende gruppe i de gamle industrilande vil vokse betydeligt. Med en faldende andel unge vil konsekvensen hos os blive mangel på arbejdskraft. I Indien er billedet det modsatte. Her er der 700 millioner unge ud af den samlede befolkning på 1,1 milliarder mennesker.

Om omverdenen har erkendt det eller ej – Indien er umiskendeligt på vej op på den globale radar. Alle bliver i fremtiden tvunget til at forholde sig anderledes over for denne nye økonomiske og politiske aktør. Af uvidenhed og intellektuel dovenskab har folk i de gamle industrilande hidtil stillet sig tilfreds med at reducere landet til stereotyper som en rig kultur, maharajer, spiritualitet og umådelig fattigdom i uendelige slumbebyggelser.

Det moderne Indien, som er godt på vej, vil få mange især amerikanske træk. Men bag den glitrende, modernistiske overflade gemmer sig de fleste inderes energiske fastholden af de nedarvede traditioner. Blandt dem er det strenge samfundsmæssige hierarki, funderet på kastetilørsforhold og nu også den ny sociale rangorden baseret på forskelle i velstand. Stræben mod en ydre modernitet sameksisterer i bedste velgående

ved siden af traditionerne. Ligesom Japan ønsker et rigere indisk samfund at bevare sin kulturelle identitet, uden at blive en kopi af de velstående vestlige lande.

Den ny indiske mellemklasses jagt på ydre modernitetsattributter giver sig udslag i et overvældende forbrug af statussymboler. Den ny velstand har derimod ikke medført en mentalitetsændring – hverken afstandtagen fra eller bevægelse væk fra traditionel overtro og fordomme. Snarere tværtimod. I det land, hvor eliten opfatter sig selv som på forkant med den højteknologiske udvikling, volder det ingen problemer at kombinere overholdelse af selv de mest formørkede traditioner og avanceret teknologi.

At ideologi og emotionelle temaer ikke spillede en særlig rolle ved parlamentsvalget i foråret 2004 er imidlertid ingen garanti for, at kontroversielle og følelsesladede temaer ikke senere kommer til at dominere den indiske politiske dagsorden.

Det hidtil regerende Bharatiya Janata Party (det indiske folkeparti), tabte som nævnt overraskende parlamentsvalget i foråret 2004. Under valgkampen havde det underspillet sit kerneprogram, selvom det indgik i partiets såkaldte visionsoplæg til valget. Et par måneder forinden havde partiet vundet tre delstatsvalg ved første gang at skubbe sit nøgleprogram i baggrunden. Et par uger efter nederlaget ved parlamentsvalget i foråret 2004 stod det klart, at BJP som oppositionsparti vil mobilisere dette program igen. Stærke kræfter i partiet fortolkede nemlig det tabte valg som en konsekvens af, at det havde udvandet sit idémæssige fundament, der i løbet af 1990'erne havde skaffet det en central plads i indisk politik.

BJP har sit faste ideologiske ståsted i den såkaldte ”kulturelle nationalisme”. Denne betegnelse er en eufemisme for det lidt klarere begreb ”hindutva”, som kan oversættes som ”hindu-hed”. Bag det gemmer der sig en idé om, at hinduer bør stå over alle andre i Indien, dvs. over de religiøse mindretal, især de omkring de 140 millioner muslimer.

Umiddelbart efter parlamentsvalget i foråret 2004 mente optimister, at BJP's Hindutva-program har udspillet sin rolle. De henviste til valgresultatet i den vestindiske delstat Gujarat. Under mange års lokalt BJP-styre var Gujarat blevet et laboratorium for gennemførelse i praksis af partiets grundlæggende tankegods.

Kulminationen herpå var den lokale BJP-regerings mere eller mindre aktive støtte til hindu-banders program mod muslimer i foråret 2002. Under massakren led omkring 2000, hovedsageligt muslimer, en grusom død. Få måneder siden, i december 2002, vandt BJP delstatsvalget med et betydeligt flertal. Gujarat blev derfor opfattet som en uindtagelig BJP-bastion. Men ved parlamentsvalget i 2002 fik BJP sit værste valg nogensinde. Optimisterne henviste hurtigt til, at hindutva-programmet – end ikke i Gujarat – kan genoplives igen. Med BJP-ledelsens senere fastholden ved partiets ideologiske fundament viste dette sig at være et for lønligt håb.

Kongrespartiet opfatter sig som forsvarer for idealet om det sekulære Indien, formuleret ved selvstændigheden og nedfældet i forfatningen.

Indiens første premierminister, Jawaharlal Nehru, definerede det sekulære Indien sådan: ”Den sekulære stat anerkender alle religioner som ligestillede og giver dem ens muligheder; som stat tillader den sig ikke at blive knyttet til en bestemt trosretning eller religion, som dermed ville blive statsreligion.”

Idealet om et Indien, hvor religion er trængt tilbage til den private sfære, har så godt som aldrig været praktiseret. Heller ikke tidligere af Kongrespartiet ved magten. For egen vindings skyld har politikerne fra alle partier særdeles hyppigt spillet på de religiøse modsætninger i befolkningen. De kunne benytte dette instrument til at opnå magt – og de kan givetvis gentage det – fordi et land, der er gennemsyret af religion og spiritualitet, og hvor religion ved siden af kastetilørsforhold udgør fundamentet under en persons identitet, vanskeligt kan være sekulært.

Men det dynamiske Indien med sine talrige reminiscenser af det traditionelle Indien vil i de kommende år være i stand til at præsentere omverdenen for adskillige overraskelser – ikke nødvendigvis alle lige positive.

Dalit Solidaritetsnetværk i Danmark

Gennembrud i FN for de kasteløse

To eksperter udpeges til at undersøge problemet med diskrimination af kasteløse.

Af Rikke Nöhr lind

FN's menneskerettighedskommission vedtog enstemmigt at udpege to eksperter til at kortlægge kastediskrimination og identificere de bedste måder at tackle dette omfattende problem på. Beslutningen blev taget på baggrund af en indstilling fra FN's Underkommission for Menneskerettigheder.

Det er første gang, at FN's vigtigste politiske organ på menneskerettighedsområdet forholder sig til dette massive problem, der påvirker mere end 260 millioner mennesker på verdensplan. Beslutningen er derfor skelsættende for dalitterne, de kasteløse i Asien, og en række andre grupper over hele verden, som lider under diskrimination på basis af "arbejde og herkomst" – hvilket er FN diplomatsprog for kastediskrimination.

"Det er et gennembrud, som vil få stor betydning for de millioner af undertrykte, at deres situation nu for første gang anerkendes som et alvorligt menneskerettighedsproblem af FN's Menneskerettighedskommission," siger Rikke Nöhr lind, Koordinator for Det Internationale Dalit Solidaritetsnetværk.

Vincent Manoharan fra Indiens National Campaign on Dalit Human Rights er også begejstret. "Det er en sejr for internationaliseringen af daliternes situation. Og det er også meget positivt, at den ny indiske regering ikke har blokeret for vedtagelsen af denne resolution."

Kastediskrimination er en daglig menneskelig fornærelse. Dalitter og andre lavkaste grupper betragtes som forurenede af deres naboer, og denne tilstand bevares

fra fødsel til død. Ikke blot deres sociale status, men også valg af erhverv, levevilkår, muligheder for at deltage i det offentlige liv og adgang til ressourcer som vand er bestemt af deres families oprindelse. Derfor hører dalitterne da også til de allerfattigste, med kortere levealder, højere børnedødelighed, flere analfabeter og generelt dårligere levevilkår end andre befolkningsgrupper.

Alene i Indien lever mere end 170 millioner dalitter, men grupper i så forskellige lande som Nigeria, Japan, Nepal, Senegal og Bangladesh udsættes for tilsvarende former for diskrimination. Det anslås, at mindst 260 millioner mennesker på verdensplan er udsat for dette fornærende system.

FN's Underkommission for Menneskerettigheder vil nu forestå et treårigt studium og vil forbedre

Fattige indsamlere af affald i Dhaka, Bangladesh. Nov. 2005

retningslinier og anbefalinger til regeringer, internationale institutioner og for hvordan kastediskrimination kan udryddes. Dalit Solidaritetsnetværket i Danmark har som medlem af IDSN (International Dalit Solidarity Network) igennem flere år deltaget i arbejdet for at sætte kastediskrimination på den internationale dagsorden. Netværket sætter stor pris på Danmarks internationale rolle i forhold til at sikre den opbakning fra EU, som var afgørende for resolutionens vedtagelse.

For yderligere oplysninger:

Rikke Nöhrind, IDSN,
Tlf. 29 70 06 30

Find resolutionsteksten og yderligere information på IDSN's hjemmeside:

<http://www.idsn.org/Developments.html>

Dalit Solidaritetsnetværket i Danmark blev etableret i 2002 af Ulandsforeningen Svalerne, Mellempøkeligt Samvirke, Amnesty International, CARE Danmark, Folkekirkens Nødhjælp, Kvindernes u-landsudvalg og Red Barnet.

Udover disse organisationer omfatter netværket en række frivillige fra højere læreanstalter, medier m.v. DSN-DK er medlem af International Dalit Solidarity Network.

Opvasken foregår i vandkanten

Fotograf: Hans Gullestrup

FN KONVENTION MOD KASTEDISKRIMINATION EFTERLYSES

Af Rikke Nöhrind, koordinator for Internationalt Dalit Solidaritetsnetværk i Danmark.

www.idsn.org

FN's specialrapportør mod racisme og andre former for diskrimination, Doudou Diene, opfordrer FN's nye Menneskerettighedsråd til at tage initiativ til en konvention mod kastediskrimination. Diene kender til kastediskriminationsproblematikken fra sit eget hjemland, Senegal, og er dybt bekymret over situation i Indien, Pakistan, Bangladesh og Nepal. Han er rystet over den manglende respons fra disse landes regeringer på hans anmodning om at besøge landene for at undersøge denne form for diskrimination. Diene deltog i en konsultation i sidste måned i Geneve med FN's specialrapportør

på kastediskrimination der er udpeget til indenfor en 3 års periode at lave et omfattende studie over kaste-baseret diskrimination og udvikle principper og guidelines for dets afskaffelse. Den to dage lange konsultation var organiseret af *det Internationale Dalit Solidaritetsnetværk* (IDSN) i samarbejde med de to specialrapportører, Prof. Chung og Prof. Yokota og med repræsentanter for Dalitter og andre berørte grupper (bl.a. fra Indien, Pakistan, Yemen, Japan, Nepal og Kenya); FN organisationer, Verdensbanken, ILO samt internationale NGO'er og Dalit Solidaritetsnetværk.

FN Studie om Kastediskrimination

Regeringerne i de ovennævnte hårdt ramte kastediskriminationslande forsøger også på andre måder at snige sig uden om FN's bevågenhed og deres menneskerettighedsforpligtelser. Som led i studiet er samtlige FN lande af FN's Højkommissær for Menneskerettigheder blevet bedt om at svare på en række spørgsmål om kastediskrimination. Ikke ét af de ovennævnte lande har svaret. Prof. Yokota udtrykte på mødet sin dybe skuffelse og også forundring over, at landene der anerkender at kastediskrimination er et stort menneskerettighedsproblem, har så ringe vilje til at samarbejde med FN systemet om mulige løsninger. I kontrast til regeringernes manglende bidrag, har civilsamfundet til gengæld gjort et stort arbejde. En række Dalit og menneskerettigheds-organisationer har forberedt omfattende svar på et tilsvarende spørgeskema, og IDSN har formidlet NGO bidragene til Højkommissæren. Bidragene er nu ved at blive analyseret og sammen med resultaterne fra konsultationen vil de udgøre væsentlige bidrag til den rapport, der formodes at skulle fremlægges indenfor dette år for det nye Menneskerettighedsråd, der erstatter FN's Menneskerettighedskommission. Denne drøftelse vil forhåbentlig give basis for en bedre støtte til og finansiering af specialrapportørernes arbejde. Indtil videre har specialrapportørernes besøg i berørte lande måtte gennemføres som uformelle og uden nogen form for finansiel støtte fra FN. IDSN, nationale Dalit organisationer samt rapportørerne selv har for egne midler sikret at de mest nødvendige besøg, herunder i Indien og Pakistan, kunne finde sted.

Dobbelte standarder?

Hidtil har den officielle støtte fra det internationale samfund til initiativer til bekæmpelse af kastediskrimination lignet "lip-service"! Et gennemgående træk i den kontinuerlige dialog med FN og EU er på den ene side anerkendelse af kastediskrimination som et yderst alvorligt menneskerettigheds- og fattigdomsproblem. Fra højeste sted bl.a. EU kommissær Waldner-Ferrero og FN's Højkommissær Louise Arbour, samt hendes forgænger Mary Robinson, ses der "med stor alvor på Daliternes forfærdelige situation". På den anden side udebliver den forventede og nødvendige handling. Bureautier kan være tunge og langsommelige, men

Dalitkvinde med barn. Bangladesh nov. 2005

Fotograf: Hans Gullestrup

med vilje og styrke til politisk dialog og med anvendelse af værktøjer, der allerede findes indenfor institutionerne (herunder egne menneskerettighedspolitikker, landestrategier, muligheden for at målrette bistand, mv.) kunne man være nået meget længere og have sat konkrete initiativer og aktiviteter i gang, der allerede nu kunne have hjulpet Dalitterne betydeligt.

Men kastediskrimination er ”jo et meget sensitivt område”, som det diplomatisk udtrykkes af embedsmænd i både FN og Europa Kommissionen. Dobbelte standarder er blandt de barrierer, vi i IDSN konstant løber ind i. Indien, kendt og promoveret som verdens største demokrati, IT-mirakel og mål for en omfattende out-sourcing bølge af multinationale virksomheder, ønsker ikke at tale om kastediskrimination på den internationale arena og tilsyneladende heller ikke at lave om på de forhold, der fastholder mindst 170 millioner Dalitter i ydmygende, fornedrende og forfærdelige forhold. I Indiens tilfælde ses der tilsyneladende igennem fingre med systematiske krænkelser af menneskerettighederne og af landets egen lovgivning, som i andre tilfælde ville blive genstand for håndfast diplomati og omlægning af f.eks. udviklingsbistand eller andet bilateralt samarbejde.

Også i andre lande florerer kastediskrimination med myndighedernes accept og endda beskyttelse. I Pakistan lever de fleste Dalitter som slave- og tvangsarbejdere under forfærdende forhold; visse steder foregår arbejdet i fod eller armlænker eller under overvågning i de såkaldte ’private fængsler’. Bevæbnede vagter afpatruljerer landområder, der tvangsdyrkes af dalitter for en ’feudalherre’; om natten spærres Dalitterne inde i huse med lås og slå og tremmer for vinduerne. En gruppe NGOer, dalit og sociale aktivister fra Pakistan mødtes i januar i år med FN eksperten, Prof. Chung i en workshop organiseret af IDSN. Her drøftedes for første gang i et større forum pakistanske dalitters situation, og grundstenene til et pakistansk Dalit Netværk blev lagt. En af de første opgaver er at tilvejebringe dokumentation og forskning, da daliternes situation i Pakistan stort set er ubeskrivet.

Dalitterne ruster sig

Også på det regional plan sker der noget. Dalit ledere fra Bangladesh, Indien, Pakistan, Nepal og Sri Lanka mødtes i marts måned på et regionalt World Social Forum i Karachi og besluttede at danne ”South Asia Dalit Rights Forum”. I modsætning til Indien og Nepal, hvor dalitterne er relativt godt organiserede, står dalitterne i f.eks. Pakistan og Bangladesh overfor en stor opgave med mobilisering og organisering, hvor erfarne forkæmpere fra f.eks. Indien og Nepal kan bidrage med deres erfaring og støtte. Ved at skabe en fælles regional platform håber dalitterne også på at kunne få SAARC i tale. Hidtil har denne regionale sydasiatiske samarbejdsorganisation overhovedet ikke forholdt sig til kastediskrimination.

Danmarks rolle – tag kampen op!

Danmark har hidtil spillet en konstruktiv rolle i både FN og EU regi og var stærkt medvirkende til, at EU enstemmigt tilsluttede sig den resolution i Men-

neskerettighedskommissionen i 2005, der gav mandat til FN studiet om kastediskrimination. Men der skal mere til; EU og FN bør være langt mere proaktive og udvise en langt større ansvarlighed. For at det kan ske skal ikke mindst EU’s medlemsstater vise hvad de duer til!

Hertil kan Danmark bidrage ved en aktiv, mobiliserende og allianceskabende indsats; vi har brug for maksimalt politisk handlekraft og også øget folkelig forståelse og opbakning i Europa for at sikre, at 270 millioner mennesker ikke fortsat bliver behandlet som urene og mindreværdige og udsættes for overgreb af groveste karakter.

Det danske Dalit Solidaritetsnetværk (DSN-DK), der omfatter en række danske NGOer, inklusiv Svalerne, opfordrer politikere, medier, uddannelses- og forskningsinstitutioner til at beskæftige sig med emnet. Der er brug for en konvention mod kastediskrimination.

Dalitkvinde med barn. Bangladesh nov. 2005

Fotograf: Hans Gullestrup

Phoolan Devi – Hævnens engel

Anmeldelse af Phoolan Devis selvbiografi: ”Banditternes dronning”

Ved Lone Eskesen

Phoolan Devis liv bliver her anskuet ud fra en kastesynsvinkel. Til trods for, at Indien i dag er et samfund i rivende teknologisk og økonomisk udvikling, er det ingen hinder for, at århundredgamle traditioner og dybt primitive og formørkede holdninger udmærket kan gå hånd i hånd. Inderne har på ingen måde tænkt sig at efterligne vesteuropæernes livsstil.

Phoolan Devis (herefter P.D.) selvbiografi, som udkom i Danmark i 1996, blev til i et samarbejde med to franske journalister, Marie-Thérèse Cuny og Paul Rambali, der bearbejdede hendes livshistorie, som i en periode på to år var blevet indtalt på bånd. Det endelige manuskript blev læst højt for P.D., så hun personligt og med egen underskrift kunne godkende hver enkelt side.

Denne besværlige tilblivelsesproces skyldes, at forfatteren var analfabet og kun var i stand til at skrive sit eget navn. Desuden vidste hun ikke, hvad en bog var for noget.

Hun var da lige blevet løsladt fra fængslet i Gwalior i den indiske delstat Madhya Pradesh, hvor hun havde siddet indespærret størstedelen af de elleve år, hun afsonede for blandt andet mord og kidnapning, uden at være blevet stillet for en dommer.

Fra en lavkastefamilie

P.D. var datter af en fattig fisker fra en landsby i delstaten Uttar Pradesh. Han tilhørte en af de laveste kaster, mallahkasteren. Da familien havde rigeligt med munde at mætte og efter

ønske fra faderens familie blev hun allerede som elleveårig bortgiftet til en brutal mand i trediveerne, som mishandlede og voldtog hende. Hun forlod ham, hvorefter hun og hendes familie i realiteten var udstødt af landsbysamfundet og forfulgt både af hendes onkels familie, som havde snydt faderen for hans retmæssige arv, og myndighederne.

Myten Phoolan Devi

P. D.'s historie har fascineret mennesker verden over. En del af sit korte liv, hun blev myrdet som 37årig, tilbragte hun først som medlem af og senere som leder af diverse røverbander, indtil hun i 1983 overgav sig til premierministeren i Madhya Pradesh efter en forhandlingsaftale. Dette reddede formodentlig hendes liv, da det i Indien er meget almindeligt, at eftersøgte røvere skydes ned af politiet.

Hun var da for længst blevet til en myte og havde fået tilnavnet ”banditternes dronning”. Hendes beretning rummer alle de ingredienser, man kan ønske sig. Drama: voldtægter, massakrer, tortur, mordforsøg etc. Kærlighed: hendes eneste kærlighed, røveren

Vikram Mallah, var med til at bortføre hende fra forældrenes hjem og blev siden myrdet i hendes umiddelbare nærhed. Hun hævdede, at han var den eneste mand, der havde elsket og respekteret hende.

En lavkasteskæbne

P. D. var som så mange indiske røvere eller dacoitter, som de kaldes, fra en lavkaste, som der findes adskillige af i Indien.

Dette var en af grundene til, at hun blev meget afholdt af landets fattigste. En anden grund var, at hun var en slags indisk Robin Hood, som stjal fra de rige og gav til de fattige. Midlerne stammede fra udplyndringer af højkasternes landsbyer, røverier, kidnapninger og pengeafpresning.

Hos højkasterne, i hendes erindringer drejer det sig om thakurerne, var hun naturligvis tilsvarende upopulær, hvilket var direkte medvirkende til hendes voldelige død.

P. D.'s livshistorie, og den barske skæbne, der blev hende til del, hang snævert sammen med hendes og hendes families lave placering i det indiske kastesystem, som den dag i dag spiller en stor rolle, både i det offentlige liv og det private. Og det til trods for at det blev afskaffet ved lov i 1950.

Gang på gang fremhæves det, at lavkasterne behandles værre end dyr af højkasterne. De bliver således behandlet som gratis arbejdskraft og for kvindernes vedkommende tillige som sexslaver, der når som helst kan tilkaldes. Selv børnene kan risikere at blive gennempryglet, hvis de beder om så meget som en mangofrugt.

Nogle af årsagerne til alt dette er en bitter social kamp om goderne mellem de højere og de lavere kaster. Førstnævnte frygter for at miste de privilegier, de har haft i århundreder, herunder retten til jorden. Netop kampen om jorden er benhård i det indiske samfund. I adskillige år har myndighederne i deres bestræbelser på at udrydde fattigdommen blandt lavkasterne og de kasteløse forsøgt at lave en omfordeling

Phoolan Devi efter løsladelsen fra fængslet den 21. feb. 1994

af jorden. Dette er ikke lykkedes godt nok. De fleste kasteløse har ingen jord og de øvrige kaster slås med alle midler om den jord, der er. Vi får ikke at vide, hvordan Phoolans fars familie har fået så meget jord, men den har i hvert fald ført til en årelang krig mellem to brødre og deres familier.

Alt dette og værre ting kan foregå i landsbyerne, fordi retssamfundet heller ikke her fungerer. I stedet hersker korrupsion, bestikkelse og kastesammenhold. Til trods for, at P. D.'s far af sin bror er blevet snydt for sin retmæssige arv, herunder en masse jord, kan han ikke få gennemført en retssag, da broderen har alt for gode forbindelser til de herskende.

Samme forbindelser er baggrunden for to massevoldtægter, P. D. kommer ud for. Den ene gang fordi hendes onkel får hende anklaget for at have bestjålet ham og hans hus, hvorefter hun kommer i fængsel. Der bliver hun voldtaget, mens hun er i politiets varetægt af betjente, der ikke stammer fra politistationen men formodentlig er blevet tilkaldt udefra. Den anden gang efter at hun er blevet bortført af to røverbander på onkelens bestilling. Hun bliver massevoldtaget i en højkastelandsby, efter at hendes elskede, som er leder af en lavkaste bande, er blevet myrdet af lederen af en rivaliserende bande, som er thakurer. Således hersker kastevesenet selv blandt røverbander, hvor loyaliteten over for ens egen kaste går forud for alt.

Hvordan kan en sådan ringeagt over for de lavere kaster fortsat fungere? Er der kun tale om store sociale skel, som inderne finder, er helt i orden, eller er der også tale om nogle ideologiske forhold, der ligger til grund for disse tilstande? Det sidste spørgsmål må man desværre svare ja til. Kastevesenet er begrundet i hindureligionen og anses for at være guddommeligt indstiftet. Derfor er det forbudt medlemmerne af de højere kaster at pleje omgang med de lavere kaster. Dette gælder især for dalitterne, de urørlige, som de også kaldes. Hver kaste har deres sociale placering og må ikke gifte sig ind i en lavere kaste. Sker det, bliver det straffet i det næste liv ved, at man mister sit kastetilhørsforhold.

Hævnens engel

Som en rød tråd gennem P. D.'s liv går hævn. Hele sit liv er hun optændt af en ubændig hævntørst over for de højkaster, der har gjort hende så meget ondt. Denne hævn kan hun først tage, da hun er kommet i besiddelse af den nødvendige styrke og frygtløshed. Efter sin elskedes død fortsætter

hun som dacoit, først som almindeligt medlem siden som leder.

Over for dem, som tidligere gjorde hende ondt, kender hun ingen nåde. De bliver massakreret som i landsbyen Behmai, hvor enogtyve mand skydes ned. Andre, deriblandt hendes tidligere mand, bliver lemlæstet.

Af mange er P. D. blevet betragtet som offer for det indiske kastesamfund og dets undertrykkelse. Det gjorde hun ikke selv. Hun betragtede sig som en hævnens engel og dyrkedes som andre dacoitter gudinden Durga, der er kraftens og ødelæggelsens gudinde. Mange af hendes tilbedere betragtede hende ligefrem som en reinkarnation af Durga. P. D.'s opfattelse af sin egen skæbne kan passende illustreres ved følgende citat fra "Banditernes dronning" side 406: "I min landsby siger man, at når dæmonen Kans ved fødslen lader lynet ramme en lille pige og slår hende ihjel, stiger denne lille pige op i himlen og bliver selv til torden. Onde

ånder har mishandlet mig, så jeg er selv blevet til de andres torden". Denne udtalelse viser både hen til en skæbneopfattelse, der er i samklang med hindureligionen og til et oprør mod samme, da de mange mænd, der mishandlede hende, for det meste var højkaster.

Oprør mod skæbnen

P. D. var på alle måder en usædvanlig kvinde med et opfarende og iltet temperament. Hendes skæbne kunne sagtens være blevet som andre indiske kvinders. Selvom ægteskab kun er tilladt for folk over 18 år, er det ude i landsbyerne, hvor størstedelen af befolkningen bor, stadig almindeligt at blive gift allerede i elleveårs alderen. De fleste piger i P. D.'s sted ville ikke have mod til at gøre oprør og flygte. Den slags fører til udstødelse af samfundet og tab af familiens ære.

Set på den baggrund er tilværelsen som dacoit noget nær eneste alternativ, hvis man altså ikke vælger selvmordet som udvej efter skammen,

Fotograf: Hans Gullestrup

hvad P. D. også overvejede flere gange. Dacoitlivet er i det lange løb heller ingen farbar vej. P. D.'s status som lavkaste udsætter hende og de andre lavkaster for de bandemedlemmers foragt og trusler på livet, som tilhører en højere kaste. Derudover er dacoitterne konstant på flugt for politiet og deres stikkere.

Overgivelse til myndighederne

Enden på "eventyret" bliver også i dette tilfælde overgivelse til myndighederne, som uden lov og dom sætter P. D. og de tilbageblevne bandemedlemmer i fængsel. Der kommer hun til at sidde i elleve år under kummerlige forhold, til hun en dag i radioen hører, at man har frafaldet alle sigtelser mod hende. Stadig udenom retsvæsenet i kraft af en politisk afgørelse truffet af premierministrene fra Uttar Pradesh, P. D.'s hjemstat, og Madhya Pradesh, den stat, hun var fængslet i.

Forsøg på et nyt liv

Selvbiografien slutter med P. D.'s løsladelse 21/2-94. Hun bliver dog kun prøveløsladt,

hvilket vil sige, at nye sigtelser mod hende når som helst kunne bringe hende i fængsel igen. Dette forhold er med til at gøre hendes sidste år ganske belastende.

Hun havde ellers store forventninger til sit nye liv, som hun ville bruge på at hjælpe de mennesker, der lider, som hun selv har lidt. Det skulle komme til at gå noget anderledes. To gange i henholdsvis 1996 og 1999 blev hun valgt til det indiske parlaments underhus for Samajwadi-partiet. Dette parti er verdsligt, socialistisk og går ind for afskaffelse af kasterne. Lederen af partiet, premierministeren i Uttar Pradesh, Mulayam Singh Yadav, havde i 1994 ved hjælp af lobbyarbejde været medvirkende til P. D.'s løsladelse.

Politikeren

Hendes politiske program handlede om at kæmpe for kvindernes og de lavere kasters rettigheder. Onde tunger påstod, at hun havde et tredje mål: parlamentarisk immunitet, da en del enker efter den såkaldte Behmai massakre ville sagsøge hende for mordet på deres mænd.

P. D. skal ikke have været særligt effektiv som politiker men gjorde indtryk i kraft af en stor udstråling. Hun var naturligvis meget populær hos de lavere kaster, anderledes lå det hos de højere kaster, hvis parti, The Hindu Nationalist Party, var ved magten til foråret 2004. Partiets tilhængere er fanatiske hinduer, som tror, at kastesystemet er guddommeligt indstiftet og således skal bestå. Det plejer at have sine kernevælgere blandt højkasterne. En hinduskribent beskriver hende som opfarende og uligevægtig. Desuden som grisk, udnyttende sin magtposition til blandt andet dyre udenlandsrejser på skatteydernes regning.

Phoolan Devis død medfører nye magtkampe

En julidag i 2001 blev P. D. indhentet af sin skæbne, da hun blev skudt ned af tre mænd foran sin bolig. Mændene flygtede fra gerningsstedet i en autorickshaw. Kort tid efter meldte en mand ved navn Sher Singh Rana sig som hendes morder. Hans motiv var hævn for Behmaimassakren.

Selv ikke efter sin død undgik P. D. at blive en brik i politiske magtkampe. Til trods for at hendes familie ønskede hende kremeret i New Delhi, blev hendes lig fjernet af Samajwadipartiets leder for at bisættelsen kunne finde sted i Mirzapur, P. D.'s valgkreds. Men ikke nok med det: han annoncerede, at hendes søster skulle opstilles som kandidat i valgkredsen.

Også Hindu Nationalistpartiet ville slå politisk mønt af bisættelsen. Før man fandt ud af, at en thakur var skyldig i mordet, havde man beskyldt medarbejdere i Samajwadipartiet for at stå bag. Nu var man nødt til at ændre taktik, hvorefter man sørgede for, at partiet var repræsenteret ved kremeringen. Derved håbede man at stå stærkere i forhold til de lavere kaster, hvis helt P. D. havde været. At sådanne tanker ikke var nye for partiet, viser blandt andet det faktum, at det tidligere, i 1997, i forbindelse med regeringsdannelsen i Uttar Pradesh, indgik i koalition med et lavkasteparti, Bahujama Samaj Party, ledet af en rabiati dalit, Kanchi Ram. Hindunationalistpartiet ønskede på sigt at spille lavkastepartierne ud mod hinanden og nedtone ideologien for at bevare magten.

Hvor går lavkasterne hen?

P. D.'s selvbiografi viser især, at ethvert tegn på oprør mod den herskende orden bliver mødt med den allerstørste brutalitet. Dette et tegn på, at de lavere kaster er blevet bevidste om, at deres underordnede position i samfundet ikke er nogen naturlov og at højkasterne således har grund til at frygte dem. P. D.'s og andre dalitters store popularitet kunne tyde på dette.

En anden årsag til volden mod lavkasterne er, som før nævnt, at det indiske retsvæsen ikke fungerer. Staten er ikke stærk nok til at sørge for, at lovene bliver overholdt. Derved bliver snyderi og alskens former for selvtægt almindelige.

Hvad der heller ikke styrker deres position, er de æresbegreber, der findes både i de enkelte familier og landsbyer.

Endelig er der fattigdommen, der virker forstærkende ind på ovennævnte faktorer. I P. D.'s tilfælde er onkelen blevet rig på faderens bekostning. Dette sammen med hans forbrødring med de ledende i

landsbyen gør, at han kan opføre sig som en thakur, selvom han kun er en mallah. Dette viser, at en lav kaste ikke i sig selv behøver at medføre et elendigt liv, hvis man bare har penge og forbindelser nok.

Efter sin løsladelse fra fængslet ønskede P. D. at kæmpe for et værdigt liv for de lavere kaster. Andre tager kampen op efter hende. Lad os håbe, at den dag kommer, hvor alle indiske borgere har umistelige rettigheder og hvor retssamfundet bliver en realitet, ikke kun på papiret.

Phoolan Devi: Banditternes dronning. Ekstrabladets Forlag 1996. 411 sider.

Adresser

Hovedforeningen:

Ulandsforeningen Svalerne
Østerbrogade 49
2100 København Ø
Tlf. 35 26 17 47
Hjemmeside: www.svalerne.dk
Mail: svalerne@svalerne.dk

Lokalafdelinger:

Århus

Svalerne i Århus
Rosengade 24, 1. o. g.
8000 Århus C.
Tlf. 86 12 97 01

Odense

Svalerne i Odense
Vindegade 75-77
5000 Odense C
Tlf. 66 14 59 00

Butikker:

København

Genbrug og ulandsbutik
Østerbrogade 49
2100 København Ø
Tlf. 35 42 16 47

Svalernes loppemarked

Nattergalevej 6
2400 København NV
Tlf. 38 86 47 78

Århus

Bazaren – ulandsbutik
Guldsmedegade 8 A
8000 Århus C
Tlf. 86 18 51 11

Fredericia

Genbrugsbutik
Prinsessegade 61
7000 Fredericia
Tlf. 75 91 14 84

Undertegnede ønsker:

- at blive medlem af Svalerne (180 kr. om året / 60 kr. for arbejdsløse, studerende og pensionister)
- at få tilsendt yderligere materiale

Pengene er afsendt / vil blive afsendt

- Pr. giro (giro 800-1774)
- Pr. check

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. / By: _____

Telefonnr. _____

